

provided that they had sight on the landscape known from previous experience. fig. 3, (p. 71). The directions were at first abnormal, but the tendency was present in both birds to turn to the normal south-west direction. The adult bird gradually improved its orientation during heavily overcast conditions without sight on the landscape (fig. 4, p. 73). It seemed likely, although not proven, that this bird adopted an orientation without visual clues.

(c). At the fowling-yard near The Hague 7241 birds of 31 species were ringed. On 1 Nov. a Rustic Bunting (*Emberiza rustica*) was caught.

3. Observations on the northern part of the Veluwe, by J. H. MOOK, J. ROTH and J. J. ZIJLSTRA.

During the six years that observations near the south coast of the IJsselmeer were done, a huge material on the autumn migration of Chaffinch and Starling was collected. The authors have begun with the analysis. Two phenomena, already known, could be established statistically. The first concerns the gradual change of the preferred direction in the course of the morning (fig. 1, p. 77). A correlation was found between the angle of change and the direction of the wind (fig. 2 and fig. 3, p. 78 and 80). A new point that emerged, was that the change of direction was not only to the south, but also to the north.

As a second point the decreased accuracy of orientation with increasing overcast periods was worked out quantitatively (fig. 4, p. 81).

Ornithologie van Nederland, 1955-II en 1956

door

C. G. B. TEN KATE

(met 3 tekstfiguren)

3a. CORVUS CORONE CORNIX — BONTE KRAAI¹⁾.

1955: 28 mei, 1 ex., A.W. duinen, Zandvoort (J. v. d. VEER, med. JUNGE); 14 aug., verscheiden ex. *corone* × *cornix*, waaronder 1 familie met 1 à 2 ca zuivere *corone* ex., Vlieland (P. GEROUDET).

1956: 22 juni, 1 ex., Ameland (NUIJEN).

5b. CORVUS MONEDULA MONEDULA — NOORDSE KAUW.

1956: 22 dec., ca 50 ex., Rozenburg (onmiddellijk herkenbaar aan lichte plek onder oorstreek) (Ki, Kl).

5c. CORVUS MONEDULA SOEMMERINGII — OOSTELIJKE KAUW.

1956: 30 maart, 4 ex., Knardijk (Wa); 11 nov., 3 ex. (waarvan één met bijna witte halsband), Rozenburg (Be, He, Ki, Kl, Oo); 18 nov., 1 ex., aldaar (Be, Bz, Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 23 dec., 1 ex., ibidem (Bz, Ki, Kl, Sw, Te, Wa).

¹⁾ De nummers corresponderen met die in „De Nederlandsche Vogels”.

Gebezigde afkortingen: Be (Ir. F. K. T. BEUKEMA TOE WATER); Bi (Dr. W. H. BIJMAN); Br (J. N. VAN DEN BRINK); Bz (K. W. L. BEZEMER); Ca (E. CARP); He (W. Ph. J. HELLEBREKERS); Kl (Mr. J. H. KLATTE); Ki (Mr. J. KIST); Ko (F. P. J. KOIJMANS); Oo (A. M. VAN DEN OORD); Pr (Dr. J. PRINS); Ru (Mr. A. C. RUEB); Sw. (J. SWAAB); Te (M. J. TEKKE); Wa (Dr. K. WALDECK).

7. NUCIFRAGA CARYOCATACTES — NOTENKRAKER.

1955/56: (aanvulling op Limosa, 29, p. 39): febr., gedurende ca 1 week, 1 ex., Beetsterzwaag (Vanellus, 9, p. 147); 16 febr., 2 ex., Zijpendaal, Arnhem (WIGMAN); later in de maand ook waargenomen in Amsterdam en Emmen (med. WIGMAN).

[Zie verder Ardea, 44, p. 244—245, waar nog 17 andere gevallen worden opgesomd, alle vallende tussen 22 juli (zie Limosa, l.c.) en de laatste febr.-decade (zie boven), vooral in oktober en november (t.K.).].

8. GARRULUS GLANDARIUS — GAAL.

1955: (aanvulling op Limosa, 29, p. 39): IJsselmeer, 11 okt., 4 ex., strikend op Harderwijker vissersschuit, 2½ km buiten de haven van Huizen (3 vloegen na korte rust in W. richting, de 4e bleef uitgeput op de boot, tot die de haven invoer) (Nieuws en Adv.blad, Harderwijk e.o., 15 okt. 1955; med. TJITTES).

1956: najaar, zwakke trek: eind sept., enkele ex., Kortenhoeven Vreeland; 3 okt., 3 ex., Eemnes-Buiten; 4 okt., 1 ex., Vreeland; 7 okt., o.a. 2, 1, 1, 2 en 2 ex. (ook grotere aantallen, soms vrij hoog overvliegend; SLIJPER), Hilversum; 9 okt., 1 en 3 ex., Vreeland; 14 okt., 3 ex., Oud-Loosdrecht; 16 okt., 2 ex., bij 's-Graveland en 3 ex., Kortenhoeven (TAAPKEN).

Friesland: 13 okt., troepjes van 10 of enkele ex. en 1 × ca 50 ex., Stavoren; 14 okt., trek bij Bergum; 18 okt., enige trek, Bantega (Vanellus, 9, p. 308). 29 okt., 2 ex., bij vuurtoren Eijerland, Texel, (R. SCHNORR, med. TAAPKEN); 17 dec., 6 ex., vanuit IJsselmeer landwaarts bij Doornspijk (A. VAN DEN BERG).

10. STURNUS ROSEUS — ROSÉ-SPREEUW.

1956: 17 nov., 1 ex., tussen enige Spreeuwen, voedsel zoekend in tuin te Kloetinge (rose kleur zeer licht; kuif nauwelijks te zien) (Lev. Nat., 60, p. 24).

11. ORIOLUS ORIOLUS — WIELEWAAL.

1955: 13 juli, 3 ex., waarvan zeker 2 ♂ ad., zich van boom tot boom, zingend verplaatsend → NW, Ambt-Delden (VAN ECK).

1956: 1 juli, 9 ex. → ZW, doortrekkend, Harderwijk (TJITTES).

[De Ned. Vogels (p. 82) meldt wegtrek op 4—7 juli (naar Ardea, 19, p. 73; dit moet zijn: 8, 1919, p. 73); 20 juni 1936 werd een ♂ op Vlieland waargenomen door VAN DOBBEN, door hem vermeld onder zijn Trekvogelverslag 1936 (Ardea, 26, p. 76); 2 juli 1941, 1 ex., Vondelpark, Amsterdam, dat er zeer w.s. niet broedde (Ardea, 31, p. 142); 6 juli 1943, 1 ex., Stoolwijk, met vermelding, dat de soort er niet broedt (Ardea, 33, p. 221). Mogelijk kunnen een deel van deze waarnemingen worden verklaard door het niet tot broeden komen (zie SLUITERS, A'damse Bos, 1945; Ardea, 35, p. 184 en Avifauna van Z. Beveland, waar een ♀ wordt vermeldt, dat 26 mei 1940 → Z over de W. Schelde trok en verder voor mei en juni 1940 en 1944 verscheidene ex., die rondzwierven te Borssele, op plaatsen, waar zij niet broedden (Ardea, 36, p. 36) (t.K.).].

12. COCCOTHRAUSTES COCCOTHRAUSTES — APPELVINK.

1955: Broedgevallen: bij Stad-Delden minstens 2 à 3 paar (VAN ECK).

1955: in jan., max. 49 ex., na sneeuwval max. 10, tenslotte 2 ex., Deiden (VAN ECK); 9 jan.—7 april, meestal 14 ex., soms minder, St. Michielsgestel, Beekvliet en 24 febr., 1 ex., Zegewerp (KNIPPENBERG).

1956: Broedgevallen: Bredenbroekse Bos, Dinxperlo (NUIJEN); Stad-Delden, minstens 2 paar (VAN ECK); Wageningen, 1 in het Arboretum (WIGMAN); 6 juli, waargenomen aan vogelvijvertje, Hoge Veluwe, stellig broedvogel (WIGMAN).

1956: 4 jan., 2 ex., Hoorn, Terschelling (TANIS); 27 maart, 1 ex. en 5 april 4 ex. (waarvan 1 met een takje in de bek, echter niet gebroed), Beekvliet, St. Michielsgestel (KNIPPENBERG); 11 nov. en 18 dec., telkens 5 à 6 ex., Hoge Veluwe (WIGMAN).

14. CARDUELIS CARDUELIS — PUTTER.

1955: 9 jan., 1 ex., Huizen (WOLFF); 23 jan., 6 ex., Heemstede (J. v. d. VEER, med. JUNGE); 1 juni, 2 ex., Hortus, stad Groningen (VAN ECK).
 1956: 29 jan., 4 ex., Terschelling (TANIS); 12 mei, 1 ex., Oudebildt-zijl (Vanellus, 9, p. 208); 5 juni, 1 ex., Hoorn, Terschelling (TANIS).
 [Volgens De Ned. Broedvogels, p. 123, vermoedelijk broedvogel aldaar (t.K.).]
 16 dec., 31 ex., even buiten Utrecht (Lev. Nat., 60, p. 46).

15. CARDUELIS SPINUS — SIJSJE.

1956: 28—31 mei, veel ex., Leuvenumse Bos (Bi); tot begin juni, behoorlijke aantallen, Hoge Veluwe (WIGMAN); 15—21 juni, steeds 6 ex., boven de Krimweg, Hoenderlo en ook gehoord op de Hoge Veluwe (A. N. SWART).

16. CARDUELIS FLAVIROSTRIS — FRATERTJE.

1956: Binnenland: 22 april, 1 ♀ Stiphout, N.Br. (in gezelschap van 2 Kneutjes) (over het algemeen donkerder dan deze; stuit isabelkleurig; roep een gerecht „ticht”) (M. VAN AERLE, med. t.K.); 15 sept., 1 ♀ Mierlo-Hout N.Br. (in gezelschap van 1 Kneutje; staart ca 1 cm langer; roep als van de april-vogel, maar in de vlucht ook nog andere kwetterende geluiden, zoals „tsrieht-trsieht”) (M. VAN AERLE, med. t.K.).

[De Ned. Vogels, (p. 92) geeft als laatste voorjaarsdatum 10 april (1930, Wassenaar); sindsdien werd nog vermeld: 13 april 1937, 1 ex. gevangen te Harlingen, dat aldaar 7 maart van het zelfde jaar was geringd. Als vroegste najaarsdatum wordt opgegeven (l.c.) 30 sept. (1933, Texel); sindsdien werden geen vroegere data bekend (t.K.).]

17b. CARDUELIS FLAMMEA CABARET — KLEINE BARMSIJSJE.

1956: 26 juni, 1 ex., Staatsbos, W. Terschelling (TANIS).

19. SERINUS CANARIUS — EUROPESE KANARIE.

1955: 25 en 26 april, 1 zingend ex., Delden (VAN ECK); 22 juli, 1 zingend ex., Park de Kievit, Wassenaar; 25 juli idem, bovendien 2 grauwer gekleurde ex., w.s. ♀ en (of) juv. ex. (A. J. VAN DER EB, med. JUNGE).

1956: Broedgevallen: Aerdenhout (NIESEN).

1956: 14 april, zingend ex. bij mijn huis, Harderwijk (TJITTES); 29 april, paartje (later op de dag zingend ♂) en 3 juni, zingend ♂ in zelfde tuintje, Wassenaar (DIEDRICH).

20. PYRRHULA PYRRHULA — GOUDVINK.

1955: Broedgevallen: Stad-Delden, minder dan in 1954, echter nog minstens 2 paar (VAN ECK).

1955: in nazomer 2 à 3 ex., tegen de herfst meer ex., Oldeberkoop (Vanellus, 9, p. 147).

1956: Broedgevallen: Stad-Delden, minstens 2 paar (VAN ECK); landgoed „De Utrecht”, Esbeek, N.Br., 1 (A. B. J. WITTGEN, med. t.K.).

1956: in febr., max. 12 ex., Oldeberkoop (Vanellus, 9, p. 147); 4 febr. en 24 maart, paartje, Oosterwolde, Fr. (ibidem); 28 maart, 1 ex., Hoorn, Terschelling (TANIS).

23. LOXIA CURVIROSTRA — KRIJSBEK.

1956: 11 jan. en 18 april, enkele ex., Hoge Veluwe (WIGMAN). Over de nieuwe invasie staan gegevens ter beschikking van: Waddeneilanden: Texel (Wa), Vlieland (Wa) en Ameland (Vanellus, 9, p. 261); Groningen: Haren (Vanellus, 10, p. 35); Friesland: Bakkeveen en Beetsterzwaag (Vanellus, 9, p. 235 en p. 282), Harlingen (NUIJEN), Olterterp (ibidem, p. 283), Bantega (ibidem, 10, p. 35) en Leeuwarden (ibidem); Gelderland: Harderwijk en Staverden-Elspeet (TJITTES), Hoenderloo en Hoge Veluwe (WIGMAN);

Utrecht: Maartensdijk en Groenekan (NUIJEN), Bilthoven en De Bilt (VAN LYNDEN); Noord Holland: Hilversum (NUIJEN, TAAPKEN) en Aerdenhout (NIESEN); Zeeland: Burgh op Schouwen (VAN OORDT); Limburg: Montfort (NH. Mbl. Limb., 46, p. 3), Gronsveld (med. HENS en ibidem).

De eerste ex. werdenesignaleerd in de eerste juni-decade: 6 en 9 juni, Hoge Veluwe; 10 juni, Ameland. De gegevens uit Friesland gaan tot 17 okt. (Leeuwarden), maar 9 nov. waren er nog 10 ex. in Haren, Groningen. Ook de opgaben uit Bilthoven gaan tot in nov., maar in Hilversum werden ook nog in dec. ex. aangetroffen, bij Harderwijk op 30 dec. nog 14 ex.

Maximale grootte van de troepjes: 35 (Hilversum) tot ca 40 ex. (Beetsterzwaag, Harderwijk).

27. FRINGILLA MONTIFRINGILLA — KEEP.

1955: 19 juni, 1 zingend ex., Veenklooster (Vanellus, 9, p. 235).

1956: 30 juni, 1 zingend ex., dichtbij plaats van 1955, Veenklooster (Vanellus, l.c.); 14 okt., grote troepen in het Bildt, Fr.; 19 okt., ca 500 onder Hoorn, Terschelling, invallend uit het Oosten (Vanellus, 9, p. 308); 4 nov., tussen 14.00 en 14.15, ruim 2000 ex. en ruim een kwartier later in ca 5 minuten nog ruim 1000 ex. door mijn tuin (bij laatste ook wat Vinken) → N, Hilversum (slaaptrek?) (TAAPKEN).

31. EMBERIZA CALANDRA — GRAUWE GORS.

[1954: Broedgevallen: Verdrongen Land van Saafdinge: nog slechts 3 zingende ex. (in voorafgaande jaren max. 10 zangposten; in 1955 w.s. geen broedvogel meer) (Le Gerfaut, 46, p. 154—155).]

1956: Broedgevallen: Braakman, 1 (Vogeljaar, 5, p. 16).

1956: 13 mei, zingend ex., Ternaard; 29 mei, idem Hallum (Vanellus, 9, p. 208).

? EMBERIZA MELANOCEPHALA — ZWARTKOPGORS?

1956: 15 juni, 1 ♂ van hoogstwaarschijnlijk deze soort, in de tuin van vuurtorenwachter C. BLOM, Eijerland, Texel (Robert SCHNORR, Köln-Deutz).

[De Heer SCHNORR, die de laatste jaren geregeld op de waddeneilanden komt en in het najaar vogels vangt voor ringdoeleinden bij de Eijerlandse vuurtoren, was in gezelschap van de vrouw en de dochter van de Heer BLOM. Hij zegt in zijn brief aan het Rijksmuseum te Leiden o.a.: „Der Vogel saß auf einem aus dem umgebenden Kriechweiden- und Brombeergesträuch herausragenden höheren Strauch und war, bis auf Füsse und Schwanz, von vorn und im Profil von links längere Zeit (etwa 2 Minuten) gut und in aller Ruhe zu beobachten. In dieser Zeit näherten wir uns von anfänglich 30—40 m auf etwa 20 m, wobei der Vogel einmal aufflog und sich gleich darauf etwas entfernt wieder niederliesz.“]

Bij pogingen nog dichterbij te komen, vloog de vogel weg. De Heer SCHNORR geeft de volgende kenmerken: „schwarzer Kopf (im Nacken und an den Wangen wesentlich tiefer hinabreichend als etwa beim Dompfaff (*Pyrrhula pyrrhula*)), eine scharf dagegen abgesetzte rein gelbe Brust und Bauch und rot-kastanienbraune Flügel und Rücken. Im Fernglas war zu erkennen, dass der Schnabel heller war, vermutlich grau, als die schwarze Kopfparte. Die Stimme (ich habe sie leider in meiner Ueberraschung nicht genau genug registriert) habe ich als ein wohl tönendes „ziep, ziep“ in Erinnerung; es waren einzelne Töne, kein zusammenhängender Gesang.“]

Hij besluit dan als volgt: „An Hand der Farbtafeln im Peterson-Mountfort-Holmschen „Vogelgids“ stellte ich unmittelbar danach fest (und liesz mir dies auch von den beiden anderen Zeugen unabhängig bestätigen), dass es sich, wie ich vermutet hatte, nur um eine Ammer handeln konnte, und zwar das Männchen der Kappenammer (*E. melanocephala*). Die einzig mögliche Alternative wäre, dass es sich um eine Weidenammer (*E. aureola*) gehandelt haben könnte; jedoch habe ich weder von dem braunen Brustband noch von den weissen Flügelbinden etwas wahrgenommen, auch spricht die Grösse des beobachteten Vogels für *E. melanocephala*.“]

[De soort werd in de Addenda van De Ned. Vogels (p. 1048—1050) opgenomen, op grond van de vangst van een ♂ op 15 sept. 1939 op de vinkenbaan te Monster; wegens de mogelijkheid, dat het een ontsnapte vogel betrof, echter zonder nummering. Waarschijnlijk werd deze in Europa alleen in het Z.O. broedende Gors reeds eerder waargenomen op het Trekstation Texel (zie ibidem). In Duitsland werd hij herhaaldelijk aangetroffen, o.a. ca 17 × op Helgoland (zie NIETHAMMER, I, p. 122). Het eveneens voorkomen als werkelijk wilde vogel in ons land lijkt derhalve zeer aannemelijk (t.K.).]

37. EMBERIZA HORTULANA — ORTOLAAN.

1956: Broedgevallen: Kneegsel, N.Br., 4 nesten gevonden (VAN DOORN en HELLEBREKERS); Grote Eiland, Z.Vl. (excursie C.N.V.; dit was reeds geconstateerd tijdens excursie N.O.V. op 12 juni 1949, maar niet vermeld in het verslag en evenmin in het Broedvogelverslag 1947 t/m 1951 in Ardea, 40, p. 141; ook VAN IJZENDOORN noemt de soort niet voor Zeeland in zijn „Breeding Birds of the Netherlands”) (TEKKE).

1956: 6 sept., 1 ♀, Terschelling (WESSELING).

40. EMBERIZA RUSTICA — BOSGORS.

1956: 1 nov., 1 ♂ gevangen op de vinkenbaan van het Vogeltrekstation Texel, te Wassenaar (coll. Rijksmuseum; JUNGE).

[De Ned. Vogels (p. 137) vermeldt 5 vondsten, de laatste van 18 maart 1921, Bunschoten; sindsdien werden geen nieuwe gevallen bekend (t.K.).]

43. CALCARIUS LAPPONICUS — IJSGORS.

1956: 8 jan., 2 en 3 ex., Brielse Maas (He, Ki, Oo, Sw, Te); 4 febr., 1 ex., Oostvoorne (OUWENEEL, med. v. d. VELDEN); 6 febr., 2 juv. ex., Lelystad (TJITTES); 9 febr., 6 ex., Terschelling (TANIS); 14 febr., 1 ex. onder Arnhem (WIGMAN); 23 febr., 1 ex., Katwijk (NIESEN)

Brielse Maas: 16 sept., 25 à 30 ex. (Bz, Ca, He, Ki, Kl, Oo, Sw, Te, Wa); 23 sept., 10, 3, 2 en 3 ex. (Ki, Kl, Oo, Sw, Te, Wa); 30 sept., 7 ex (Oo); 28 okt., 3 ex. (Ki, Kl, Sw, Te); 1 nov., 1 ex. (Oo).

Eempolderkust: 6 en 7 okt., ca 20 ex.; 13 en 14 okt., resp. enkele en ca 10 ex.; 3, 4, 10, 17 en 24 nov., resp. ca 40, enkele, ca 30, verscheidene en ca 50 ex.; 1 en 8 dec., resp. ca 3 en 1 ex. (WOLFF, deels ook NUIJEN).

Amsterdam-W: 7, 14, 21 en 28 okt., resp. enkele, 9 en 1 ex., enkele en enkele ex.; 4, 11 en 18 nov., resp. 1, 15 en enkele ex.; 9, 23 en 25 dec., resp. minstens 3, ca 34 en 1 ex. (WALTERS).

30 sept., 2 ex., Texel (Bi, Ki, Kl, Sw, Te, Wa); 3 nov., 2 ex., Makkum (Vanellus, 10, p. 64); 20 nov., 1 ex., duinen Noordwijkerhout (Wa); 14 dec., 2 ex., dijk O. Flevoland, Z van Elburg (A. v. d. BERG); 31 dec., 34 ex., Serooskerke (Oo).

[De Ned. Vogels (p. 143) vermeldt als vroegste datum: 26 sept. (1887, Harderwijk); sindsdien werd nog bekend: 23 sept. (1938, Wassenaar) (zie Limosa, 11, p. 122) (t.K.).]

44. PLECTROPHENAX NIVALIS — SNEEUWGORS.

1955: 19 sept., 4 ex. → ZW, langs zeereep, Terschelling (TJITTES); 21 nov. en 1 dec., resp. 13 en ruim 60 ex., Lelystad (TJITTES); 27 nov., 2 ex., Buikslotermeerdijk, A'dam (Gré v. d. BAAN).

1956: 14 sept., 1 ex., Terschelling; 16 sept., 1 ex., Westhoek, Fr. (Vanellus, 9, p. 23); winter 56/57, talrijk aan IJsselmeerkust, o.a. 11 nov., 50 à 60 ex., Eempolderkust (NUIJEN en WOLFF); 22 dec., ca 50 ex. aldaar (NUIJEN); 16 nov., 78 ex., dijk O. Flevoland Kampen-Elburg en 14 dec., 98 ex., ibidem bezuiden Elburg (A. v. d. BERG)) [27 jan. 1957, 60 à 70 ex., bij Harderwijk (WOLFF).]

46. GALERIDA CRISTATA — KUIFLEEUWERIK.

1956: 19 febr., 4 ex., Hoorn, Terschelling (TANIS).

[Ontbreekt volgens de Ned. Broedvogels (p. 103) op de Waddeneilanden; dus zwervende of trekkende ex. (t.K.).]

49. EREMOPHILA ALPESTRIS — STRANDLEEUWERIK.

1956: 10 sept., 6 ex., Terschelling (Vanellus, 9, p. 309).

[De Ned. Vogels (p. 156) geeft als vroegste datum: 4 okt. (1932, Schiermonnikoog); sindsdien werd slechts één positieve sept.-datum bekend: 19 sept. 1948, Terschelling (zie Limosa, 22, p. 376) (t.K.).]

50. ANTHUS RICHARDI — GROTE PIEPER.

1956: 14 okt., 1 ex., Brielse Maas (Bz, Ca, He, Ki, Kl, Oo, Sw, Te).

51. ANTHUS CAMPESTRIS — DUINPIEPER.

1955: Broedgevallen: Soester Stuifduinen, 1 (24 juni, 2 alarmerende ex., waarvan 1 met voer in de snavel) (WOLFF); Hulshorst, 1 (D. VEENMAN).

1956: Broedgevallen: Hoge Veluwe, 5 territoria (WIGMAN); Hilvarenbeekse hei (A. B. WITTGEN, med. t.K.).

1956: 23 sept., 12 of 13 ex., De Beer (Sw) (11 ex.; Ki, Kl, Te); 30 sept., 1 ex. aldaar (Ca, He, Ko, Oo, Pr) en 2 ex. (1 juv.), Beuven, Lierop (KNIPPENBERG).

54b. ANTHUS SPINOLETTA LITTORALIS — OEVERPIEPER.

1955: 7 nov., 1 ex. gevangen te Reeuwijk (VAN DER STARRE).

1956: 19 en 22 maart, 1 ex. gevangen aldaar (VAN DER STARRE).

55b. MOTACILLA FLAVA THUNBERGI — NOORDSE GELE KWIKSTAART.

1955: 29 mei, 1 ex. in troepje van ca 5 *flava*, Eempolder kust (WOLFF).

55c. MOTACILLA FLAVA FLAVISSIMA — ENGELSE GELE KWIKSTAART.

1956: Broedgevallen: de Geul, Texel, 1 (Lev. Nat., 59, p. 215).

56. MOTACILLA CINEREA — GROTE GELE KWIKSTAART.

1955: Broedgevallen: Ambt-Delden, minstens 3 paar (VAN ECK).

57b. MOTACILLA ALBA YARRELLII — ROUWKWIKSTAART.

1956: Broedgevallen: Hoorn, Terschelling, 1 (TANIS).

1956: 15 april, 2 ex., paal 13, Terschelling (WESSELING).

62. PARUS ATER — ZWARTE MEES.

1956: 14 okt., ca 7 ex., Warga (Vanellus, 10, p. 35); 28 okt., flink troepje, 29 en 31 okt., ook elders in Enkhuizen (ibidem); 9 nov., 4 ex., Haren, Gr. (ibidem).

65. PARUS ATRICAPILLUS — MATKOPMEES.

1956: 8 juli, 1 juv. ex., dijk O. Flevoland, Kampen (Wa); 20 aug., 1 ex., bij de Vuurtoren, Haamstede (waar de soort niet broedt) (Oo).

68. REGULUS IGNICAPILLUS — VUURGOUDDHAANTJE.

1955: Broedgevallen: Delden, geen positieve (23 april, 1 zingend ex. op oude broedplaats, Stad-Delden; in april, mei en juni, vaak bij herhaling zingend, op 2 plaatsen in Twickelse bos) (VAN ECK).

1956: Broedgevallen: Delden, geen positieve (in mei wel enige keren een zingend ex. op bepaalde plaats in Twickelse bos) (VAN ECK); „De Utrecht”, Esbeek, N.Br., 1 paar (A. B. WITTGEN, med. t.K.).

1956: 4 sept., 1 ex., vrij goed zingend op oude broedplaats, Delden (VAN ECK).

69. PANURUS BIARMICUS — BAARDMEES.

1955: 19 febr., 1 ex., Vondelingenplaat, Oosterschelde (B. v. d. VELDEN en OUWENEEL).

1956: Broedgevallen: Zwarte Meer: in rayon-W in mei 22 paar geteld, totaal aantal wellicht aanmerkelijk groter; ook in rayon-O een vrij aanzienlijk aantal (zie ook p. 155—156); in juli geregeld vrij grote troepen van vnl. juv. ex. aan de buitenrand van de biesvelden (KORDON); in het Scheenekavel, Fr., 6 broedgevallen (Vanellus, 9, 309).

70. LANIUS MINOR — KLEINE KLAUWIER.

1956: 1 juli, 1 ex., in een boompje op het oude land, iets ten N. van Roggebotsluis, Kampen; trok door → N (zwarte voorhoofd, met kijker op ca 25 m afstand, zeer duidelijk gezien; ook viel de geringere grootte mij weer op — ik ken de soort van de Camarque) (HINLOOPEN).

[Dit is het 10e geval (zie verder Limosa, 28, p. 47) (t.K.).]

Foto A. WITTGEN

Fig. 1. Jong van de Klapster (*Lanius excubitor*), twee dagen na het verlaten van het nest; Hilvarenbeekse hei, 10 juni 1956

71. LANIUS EXCUBITOR — KLAPEKSTER.

1955: Broedgevallen: Heeze, 1 (D. VEENMAN).

1955: 16 okt., 2 ex., achter Hondsbosse Zeewering (Gré v. d. BAAN).
1956: Broedgevallen: Hilvarenbeekse hei, Z. van Tilburg, 2, resp. in een vliegden en een berk (A. B. WITTGEN, med. t.K.) (zie fig. 1).

1956: winter 55/56, geregeld 1 ex., Geervliet, Voorne-Putten (DRAAYER e.a.); 28 febr. en 24 maart, 1 ex., Vianen (Wa); 17 maart, 1 ex., Putbroek, L. (NHMBL. Limb., 45, p. 47); 7 april, 1 ex., Botshol (HINLOOPEN); 16—19 april, 1 ex. Terschelling (Vanellus, 9, p. 208).

28 aug., 1 ex., Terschelling (TANIS); 19 okt., 1 ex., dijk O. Flevoland bij Kampen (A. v. d. BERG); 21 okt., 1 ex., ibidem (HINLOOPEN).

72. LANIUS SENATOR — ROODKOPKLAUWIER.

[1953: 26 mei, 1 ex., bij oude eendenkooi, Vlieland (PHILIPPONA).]

[1954: 12 aug., 1 juv. ex., de Cocksdorp, Texel (B. v. D. VELDEN en OUWENEEL).]

1956: 14 mei, 1 ex., Kl. Valkenisse, Walcheren (A. J. H. VAN LYNDEN); 31 mei, 1 ad., ex., De Beer (Kl); mei-juni, herhaaldelijk waargenomen te Putbroek, L. (NHMBL. Limb, 46, p. 3); 5 aug., 1 ad. ex., tussen Oostvoorne en Den Briel (M. G. VAN WAART); 27 aug., 1 juv. ex., De Krim, Texel (nog gele hoeken aan de bek, lichtgrijze vleugelvlek, lichte stuit, dwarsbandering vnl. op zijborst, sigaarkleurige bovenkop; weer een broedgeval? Zie Limosa, 29, p. 43) (Bz, Ca, Ki, Kl, Te, Wa); 28 en 29 aug., nog aldaar (Wa); 4—8 sept., 1 ex., bij „Weeversduin“, Voorne (Lev. Nat., 59, p. 240); 9 sept., 1 juv. ex., bij eendenkooi, Rozenburg (minder uitgekleurd dan het ex. op Texel) (Bi, Bz, Ca, Ki, Kl, Oo, Sw, Te, Wa).

73. LANIUS COLLURIUS — GRAUWE KLAUWIER.

1955: Broedgevallen: Ambt-Delden, 1 (daar zeldzaam) (VAN ECK).

74. BOMBYCILLA GARRULUS — PESTVOGEL.

1955: 17 en 18 nov., resp. 1 en 2 ex., Dokkum (Vanellus, 9, p. 148); half dec., 1 ex., Gorredijk, Fr. (ibidem).

1956: 7 jan., 1 ex., Haarlem-N (NIESEN); 13 jan., Montfort, L. (NHMBL. Limb., 45, p. 47); 19 jan. en 5 febr., resp. 2 en 1 ex., Gorredijk (Vanellus, 9, p. 148).

76. MUSCICAPA HYPOLEUCA — BONTE Vliegenvanger.

1955: 12 april, 1 ex., Ambt-Delden (J. MEIJERINK, med. VAN ECK) en 1 ♂, Stad-Delden (VAN ECK); 28 mei, 2 zingende ♂♂ en 7 juli, 2 sterk alarmerende ex., Gorssel, G. (VAN ECK).

[De vroegste datum is nog steeds 2 april (zie Limosa, 26, p. 103 en 27, p. 141) (t.K.).]

1956: Broedgevallen: 7 juli, aan vogelvijvertje, Hoge Veluwe, stellig broedvogel (WIGMAN).

1956: 11—23 mei, 1 ♂, volop roepend en zingend, Beekvliet, St. Michiels-gestel (echter niet gebroed) (KNIPPENBERG).

78. MUSCICAPA PARVA — KLEINE Vliegenvanger.

1956: 2 sept., 1 ex., de Cocksdorp, Texel (tussen Bonte Vliegenvangers, kleiner, crème-rossige borst en onderkant, veel wit in de staart als bij het Paapje (J. v. D. VEER, med. TAAPKEN); 4 sept., 1 ♂ ad., (met ca 40 Bonte Vliegenvangers), Nieuwe Oosterbegraafplaats, A'dam (Sw); 6 sept., 1 ex., in tuin, Den Haag (Ki); 9 sept., 1 ex., Ens, N.O. Polder (de hele dag in windsingel tegenover mijn woning en 's avonds in mijn tuin in een dahlia; keel zwak rood, echte vliegenvangermanieren) (J. F. SOLLE, med. t.K.).

81. PHYLLOSCOPUS SIBILATRIX — FLUITER.

1956: Terschelling: 21 mei, 1 ex., loofbosjes Hoorn; 28 mei, 1 ex., kooibos Oosterend; 4 aug., 1 ex., Staatsbos W. Terschelling (TANIS).

[De soort werd van Terschelling voor het eerst vermeld uit de eerste sept.-decade 1953 (Ardea, 42, p. 241); daarna 15 juni 1954, zingend ex., bos W. Terschelling (Ardea, 43, p. 252) (t.K.).]

84. LOCUSTELLA FLUVIATILIS — KREKELZANGER.

28, 29 en 30 mei, zingend ex., aan de „Oude Waal“, Ooypolder, Nijmegen (van boven groenachtig bruin, ongestreept en ongevlekt, van onderen wit met bruingrijze vlekkerige strepen op bovenborst, staart bruin met roestige glans en rond eindigend; even groot als er ook vertoevende Spotvogel; richtte bij het

zingen de kop op en zette daarbij de keelveren op; zong steeds vanuit één der bovenste takken van ongeveer 6 m hoge populieren, waaronder zeer dichte onderbegroeiing van distels, brandnetels, riet en bramen; was niet schuw en te benaderen tot op 5 m van de zangboom; liet zich bij vermeend onraad telkens uit de boom „vallen”, om in de onderbegroeiing te verdwijnen, bleef daar dan enkele minuten om daarna weer naar boven te klimmen en de zang te hervatten; zang: overdag en in de schemering, zeer hard, hoorbaar tot op 150 m; twee-lettergrepen tonen met è-klank, klinkend als het ritme van het geluid dat iemand maakt, die een mes of een zeis slijpt met een wetsteen; de lengte van de tonenserie varieerde van 8 tot boven de 100 seconden, echter meestal 40—70 seconden) (A. P. DE BOER en Dr. H. C. J. OOMEN, med. VAN OORDT).

[Deze met schetstekening en terreinkaartje gedocumenteerde waarneming betreft het 5e inlandse geval en het eerste uit het voorjaar (zie Limosa, 29, p. 44) (t.K.).]

V 85. LOCUSTELLA LUSCINIODES — SNOR.

1956: 15 april, 1 ex., Hollands Diep, tussen Rode Vaart en Klundert (LEBRET).

[De Ned. Vogels (p. 235) geeft als vroegste datum: 12 april; sindsdien werden ook eerdere april-data en zelfs enige uit de laatste maart-decade bekend, met als vroegste 24 maart (zie Limosa, 22, p. 379—380) (t.K.).]

V 90. ACROCEPHALUS PALUSTRIS — BOSRIETZANGER.

1955: Broedgevallen: Delden, in mei en juni, 2 zingende ex., resp. aan een spoorssloot en in een roggenveld (was hier nog niet eerder opgemerkt) (J. MEIJERINK, med. VAN ECK).

1956: Broedgevallen: Wasmeer, mogelijk (10 en 13 juni, zingend ex.) (WOLFF).

V 91. ACROCEPHALUS SCHOENOBÆNUS — RIETZANGER.

1955: 29 juni, reeds 4 „trekkende” ex. en de volgende dagen troepjes, die zich steeds in dezelfde richting verplaatsten, in het Zwarte Meer (Lev. Nat., 59, p. 92).

1956: 13 juli, de eerste 2 trekkers gevangen, Zwarte Meer (KORIDON).

[De Ned. Vogels, p. 246, geeft als vroegste datum 26/27 juli (vuurtorenslacht-offers); sindsdien werd nog bekend: 3 juli 1933, 1 ♂, vuurtorenslachtoffer, Schiermonnikoog (Ardea, 28, p. 77); voorts nam J. H. MULLER (Limosa, 18, p. 45) in de N.O. Polder in 1943 van 17 juli af en in 1944 op 13 juli los zingende ♂ ♂ waar, die hij als trekkers beschouwt) (t.K.).]

V 92. ACROCEPHALUS PALUDICOLA — WATERRIETZANGER.

1955: 10 aug., 1 ex., Zwarte Meer (P. GEROUDET); 22 aug., 3 ex. aldaar (HAVERSCMIDT).

1956: 5 aug., 2 ex., De Beer (Ki, Kl, Sw, Te) en 1 ex. (VAN ECK); 10 en 21 aug., resp. 1 en 2 ex., Zwarte Meer (KORIDON); 2 sept., 1 ex., Huizen (NUIJEN); 9 sept., 1 ex., Brielse Maas (Bi, Bz, Ki, Kl, Oo, Te, Wa); 16 sept., 1 ex., aldaar (Ki, Wa).

V 96. SYLVIA ATRICAPILLA — ZWARTKOP.

1956: 22 jan.—23 febr., 1 ♂, Berlikum, Fr. (Vanellus, 9, p. 96—97); gedurende enige weken tot minstens 19 febr., 1 ♂, Marssum, Fr. (ibidem); 9 dec., 1 ♂, Ens, N.O. Polder (Dr. B. VERHOEVEN, med. t.K.).

[Voor andere recente winter waarnemingen, zie Limosa, 29, p. 44 (t.K.).]

99. TURDUS DAUMA — GOUDLIJSTER.

1955: 2 dec., ♂, gegrepen door een Sperwer, Wijk a/Zee (kop en 1 vleugel onder berusting van de Heer KORTENOEVEER te Heemskerck; de andere vleugel, wat

borstveertjes, poten en staartveren in coll. Rijksmuseum; vleugel ca 170 mm; snavel ca 24 mm; tarsus 36 mm) (TAAPKEN).

[Thans zijn 9 inlandse gevallen bekend: 7 vondsten en 2 waarnemingen (zie Limosa, 25, p. 156 (t.K.).]

✓ **101. TURDUS PILARIS — KRAMSVOGEL.**

1955: (aanvulling op Limosa, 29, p. 45) 16, 19 en 29 okt., zeer opvallende doortrek bij Harderwijk (TJITTES).

1956: 27 aug., 2 ex., de Cocksdorp, Texel (Ki).

106b. TURDUS (NAUMANNI) EUNOMUS — BRUINE LIJSTER.

1956: 12 jan., 1 ex., op „Windsheim” (zat ietwat in elkaar gedoken op een balk in de gracht, op ca 6 m afstand; opvallend waren de witte borst, zwarte wangen, witte streep boven het oog en de purperbruine streep op de vleugels; de herkenning werd vergemakkelijkt doordat ik vorige winter bij vogelwachter KORDON het bij Kampen aangetroffen ex. in levende staat had kunnen zien; bovendien kwam de vogel geheel overeen met de afb. in de Vogelgids; de eerste waarneming duurde ca 2 minuten; 5 minuten later zat de vogel er nog, maar een half uur later was hij verdwenen (J. A. DE VOS VAN STEENWIJK VAN ESSEN, med. t.K.).

[Tot nu toe waren 2 vondsten en 1 waarneming bekend (zie Limosa, 29, p. 45) (t.K.).]

✓ **111. SAXICOLA TORQUATA — ROODBORSTAPUIT.**

1955: 5 febr., 1 ex., IJsselmeer, IJdoorn (Gré v. d. BAAN).

✓ **112. PHOENICURUS PHOENICURUS — GEKRAAGDE ROODSTAART.**

1955: 6 nov., 1 ex. in vrouwelijk kled, Hargen, N.H. (Gré v. d. BAAN).

[Voor andere late data, zie Limosa, 29, p. 45 (t.K.).]

✓ **113. PHOENICURUS OCHRURUS — ZWARTE ROODSTAART.**

1955: Broedgevallen: terrein B.P.M., Pernis (B. v. d. VELDEN e.a.).

1955: ca 20 april, zingend ♂, Abdijgebouwen, Middelburg (LEBRET).

1956: Broedgevallen: Leeuwarden (Vanellus, 9, p. 261); terrein B.P.M., Pernis (B. v. d. VELDEN e.a.).

1956: 10 dec., 1 ex., Heer, L. (NH. Mbl. Limb., 46, p. 3).

✓ **114. LUSCINIA MEGARHYNCHA — NACHTEGAAL.**

1955: 28 april, duinen, Retranchement, Z.Vl. (LEBRET).

✓ **115a. LUSCINIA SVECICA SVECICA — ROODGESTERDE BLAUWBORST.**

1956: 1 sept., 1 ♂ in winterkled, vuurtorenslachtoffer, Renaissance, Schouwen (coll. Zoöl. Museum, A'dam).

✓ **115b. LUSCINIA SVECICA CYANECULA — WITGESTERDE BLAUWBORST.**

1955: N. Brabant: (Aanvulling op Brabantia, 2, 1953, p. 114—116) Udenhout (14 en 20 april, 1 ♂, de Brand en 1 ♂, Boskapel), Veldhoven (22 april, 1 ♂), Bladel (23 april, 1 ♂), Waalre (24 april, 1 ♂), Stiphout (25 april, 1 ♂), Schijndel (22 juni, 1 ♂), St. Oedenrode (24 juni, 2 ♂) (KNIPPENBERG); 29 mei, 3 zingende ex., Gagelbroek, Esbeek (Gré v. d. BAAN).

Zeeuws Vlaanderen: 23 juni, zingend ♂, Grote Gat, Oostburg (LEBRET).

1956: Broedgevallen: 26 juli, Grote Gat, Oostburg, Z.Vl. (had vermoedelijk al jongen; daar reeds op 26 april zingend) (LEBRET).

1956: 16 sept., 1 ex., De Beer (Bz, Ca, He, Ki, Kl, Oo, Sw, Te, Wa).

115. LUSCINIA SVECICA subsp. — BLAUWBORST subsp. ?

1955: 27 aug., 1 ex., Oude Kooi, Vlieland (Gré v. d. BAAN).

1956: 2 sept. 1 ex., Huizen (NUIJEN) en 1 ♂, doodgevlogen tegen ruit, Leiden (coll. Rijksmuseum); 6 sept., 3 ex., De Beer (DRAAYER en OUWENEEL); 7 sept., 1 ex., gevangen in het Zwarte Meer (KORIDON).

119. CINCLUS CINCLUS — WATERSPREEUW.

1956: 21 jan., 2 ex., Arnhem (Sonsbeek en Zijpendaal; eind maart nog aanwezig) (WIGMAN); eind nov., 1 ex., Zijpendaal, Arnhem (WIGMAN).

120. HIRUNDO RUSTICA — BOERENZWALUW.

[1954: 20 nov., 2 ex., Vondelingenplaat, Oosterschelde (B. v. d. VELDEN e.a.).]

1955: 24 maart, 1 ex., A'damse Bos (J. J. FRIESWIJK, med. t. K.).

[Zie ook Limosa, 29, p. 46 (t.K.).]

25 juni, 1 ex., ca 7 uur, aan boord Katwijk 30, na mistige nacht, ca 25 mijl NW van IJmuiden (v. d. HOUWEN, med. JUNGE).

1956: 20 maart, 1 ex., Wittem, L. en 21 maart, 1 ex., Kaberg, L. (NH. Mbl. Limb., 45, p. 47).

[De vroegste datum is tot nu toe: 6 maart (1938, Koegras; zie Limosa, 11, p. 124); dan volgen resp. 13 (1947, Z. Limburg; zie Limosa, 22, p. 382) en 15 maart (1947 en 1949, Friesland; zie ibidem) (t.K.).]

123bis. APUS APUS — GIERZWALUW.

1956: 22 sept., 3 ex., De Beer (B. v. d. VELDEN e.a.); 7 okt., 1 ex. → ZW, Leeuwarden (Vanellus, 10, p. 10).

[Voor andere waarnemingen uit de derde sept.-decade en okt., zie Limosa, 27, p. 143 (t.K.).]

124. CAPRIMULGUS EUROPAEUS — NACHTZWALUW.

1956: Broedgevallen: Montfort, L., 1; Putbroek, L. 1 (NH. Mbl. Limb., 46, p. 3).

1956: 18 juni, 1 ex., in Sneek (Vanellus, 9, p. 6); 26 aug., 1 ex., doodgevlogen tegen telefoondraden, bij Maastricht (NH. Mbl. Limb., 45, p. 98).

125. MEROPS APIASTER — BIJENETER.

1955: (aanvulling op Limosa, 29, p. 46: „mei (?)”, 8 (?) ex., Texel): Volgens Alg. Handelsbl. van 1 juni 1955 en „Trouw” van 31 mei 1955: troepje van meer dan 10 ex.

126. UPUPA EPOPS — HOP.

[1954: 1e week van aug., 1 ad. en 3 juv., Oranjewoud (Vanellus, 10, p. 3).]

1955: Broedgevallen: Rockanje, 1 (twee broedsels, waarvan resp. 6 en 2 jongen uitvlogen) (F. K. VAN DEDEM).

1955: 12 en 13 april, 1 ex. op broedplaats van 1954, Z.O. Twente (zie Limosa, 27, p. 143), later daar niet meer gezien (H. J. VAN HEEK, med. VAN ECK).

1956: 27 april, 1 ex., Vliegveld Delen (WIGMAN); 24 mei, 1 ex. Schiermonnikoog (Vanellus, 10, p. 3); 5 sept., 2 ex., Noordwijk/Zee (F. H. VAN DEN BRINK); 6 sept., uitgeput ex., 's-Gravezande (ontvangen in Dierenpark „Wassenaar”; DIEDRICH) en 1 ex., Staatsbos Hoorn, Terschelling (TANIS).

132. DENDROCOPOS MAJOR — GROTE BONTE SPECHT.

1956: najaarsdoortrek: 21 aug., 1 ex., Texel (Wa); 27 aug., 1 ex., Westeinder Plassen (TAAPKEN); 10 sept., 1 ex., Sneek (Vanellus, 10, p. 6); 30 sept., 1 ex. Ameland (ibidem); 10—11 okt., 1 ex. gered op vuurtoren

Eyerland, Texel (R. SCHNORR, med. TAAPKEN); 13 okt., 1 ex., Oldeboorn (Vanellus, l.c.) 19 en 26 okt., 1 ex. Enkhuizen (ibidem); 20 okt., hier en daar een ex., Terschelling (ibidem); 27 okt., 1 ex., Spannenburg, Fr. (ibidem); 28 okt., 1 ex., Akkrum (ibidem); 29 okt., 1 ex., bij vuurtoren Eyerland, Texel (R. SCHNORR, med. TAAPKEN); 9 nov., 1 ex. → ZW, Oude Wetering (TAAPKEN); 11 nov., 2 ex., Rinsumageest (Vanellus, l.c.); 12 nov., 1 ex., Ter Aar (C. VAN DIJKHUIZEN, med. TAAPKEN); 13 nov., resp., 1, 2, 1 en 1 ex., tussen Kampen en Elburg (A. v. d. BERG); 20 nov., 1 ex., weg Sneek—Joure (Vanellus, l.c.); 22 nov., 1 ex., dood gevlogen midden in Leiden (J. J. STAATS, med. TAAPKEN); 25 nov., laatste tijd enige, Akkerwoude (Vanellus, l.c. en 1 ex. bij Kampen (B. v. d. ENT, med. t.K.); 30 nov., 1 ex., Kampen (idem); 8 dec., 1 ex., Kamperveen (idem); 12 dec., 1 ex. tussen Kampen en Wezep (idem); 22 dec., 1 ex. in tuin, Rotterdam (idem); 26 dec., 1 ziek ex., Oudeleye (Vanellus, l.c.); 28 dec., eind sept., 1 ex., in tuin, IJlst (ibidem).

133. DENDROCOPOS MINOR — KLEINE BONTE SPECHT.

1955: Broedgevallen: Delden, 1 op Twickel (VAN ECK).

1955: N. Brabant (aanvulling op Brabantia, 4, 1955, p. 338): 24 maart, 1 ♂, St. Michielsgestel; 25 april, 1 ♂, Helmond (KNIPPENBERG).

1956: N. Brabant (aanvulling): 30 april, 1 ex., Vught (KNIPPENBERG). 21 sept., 1 ♀, in wilg, kust Naarden (trekker?) (WOLFF); 14 okt., 1 ex., Afsluitdijk (Vanellus, 10, p. 37).

134. DENDROCOPOS MEDIUS — MIDDELSTE BONTE SPECHT.

1955: 20 april—9 mei, geregeld 1 ex. (alleen 27 april 2 ex.), in een aanvankelijk groot, later kleiner territorium, Twickelse Bos, Delden (VAN ECK); 21 juli, 1 ex., 3½ km van deze plaats (J. MEIJERINK, med. VAN ECK).

1956: 28 febr.—5 maart, 1 ex. (op een voerkast bij het huis, waar de vogel al 14 dagen lang zou hebben vertoefd), Delden (VAN ECK); 24 en 25 maart, 2 ex. en tot 29 mei, min of meer geregeld, steeds 1 ex., in Twickelse Bos, Delden (H. F. A. SCHWEIGMAN en J. MEIJERINK, med. VAN ECK); 22 juni, 1 ex., ibidem (Wa).

135. DRYOCOPUS MARTIUS — ZWARTE SPECHT.

[1953: 5 en 12 april, ♂, nesthakend in beuk en raffelend in eik op ca 25 m afstand, landgoed Bokesteyn, 's-Graveland; op 11, 19 en 25 april werkend aan nest waargenomen door H. BRESSER; daarna niet meer; geen ♀ gezien (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.).]

1955: Broedgevallen: Hulshorst, 1 (D. VEENMAN); Udenhout, NBr., jongen in een eik (A. VAN DIJK, med. KNIPPENBERG).

1955: 10 april, ♂, raffelend op landgoed Bantam, 's-Graveland (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.).

1956: Broedgevallen: Hoge Veluwe, 5 (WIGMAN); N. Brabant (aanvulling op Brabantia, 4, 1955, p. 339—341): 10 april, Esbeek, 1 paar (2 paar, A. B. WITGEN, med. t.K.); Bladel, 3-legsel (G. en J. FRIESEN, med. Kn.); St. Michielsgestel, 9 okt., ♂ en ♀ vliegend uit nestholte in beuk (KNIPPENBERG).

1956: 4 febr., 1 ex., Veenhuizen (Vanellus, 9, p. 149); in febr., 1 ex., Beetsterzwaag (ibidem).

136. JYNX TORQUILLA — DRAAIBALS.

[1951: Broedgevallen: bij Venlo, 1 (ca 1 km van duitse grens) (P. SPREUWENBERG, med. TAAPKEN).]

[1954: 3 sept., 1 ex., De Beer (DRAAYER).]

1955: 4 mei, draadslachtoffer, Vught (LANGENHOFF en KNIPPENBERG); 27 en 28 aug., 1 ex., Oude Kooi, Vlieland (Gré v. d. BAAN); 29 aug., 1 ex., mieren zoekend op straat, Katwijk/Zee (Mevr. DEELEMAN, med. JUNG); 22 sept. 1 binnengevlogen ex., Best (C. WOUTERS, med. KNIPPENBERG).

1956: 27 april, 1 ex., Makkum (Vanellus, 9, p. 138); 2 mei, ♀, Den Dolder (coll. Rijksmuseum); 9 mei, 1 ex., Oosterpark, A'dam (A. N. SWART);

28 aug., 1 ex., Terschelling (TANIS); 1 sept., 1 ex., Leeuwarden (G. BOSCH); 6—10 sept., 1 ex., in park, Sneek (Vanellus, 9, p. 283); 7/8 sept., 4 vuurtorenslachtoffers, Brandaris, Terschelling (ibidem); 11 sept., 1 ex. in tuin, Den Haag (Te); 16 en 18 sept., 1 ex., Texel (J. v. d. VEER, med. TAAPKEN).

137. CUCULUS CANORUS — KOEKOEK.

1956: 21 sept., 1 ex., Oude-Ade, Z.H. (TAAPKEN).

? 139. SURNIA ULULA — SPERWERUIL?

1956: 25 febr., 1 ex., bij brug over A'dam-Rijnkanaal, tussen Schalkwijk en Houten, U. (De vogel was biddend aan het jagen, viel daarna vlak langs de berm van de weg in en bleef daar in de sneeuw zitten; eerst keek hij telkens onrustig op toen de auto er naast stond, maar na het afzetten van de motor begon hij in de sneeuw verder te graven en had na enige ogenblikken een muis te pakken. Zeer opvallend waren van zo dichtbij het ronde grijswitte gezicht met de brede zwarte zoom er omheen en de dwarsgestreepte kruin; de verdere bovenkant was vrij egaal donker, niet opvallend dwarsgestreept; de dwarsstreeping op de onderkant was niet te zien doordat die eerst in de sneeuw zat, terwijl de vogel later recht van de auto af wegvloog. Maar op grond van de eerste twee kenmerken ben ik, in deze vertrouwend op de „Vogelgids”, toch wel zeker van de determinatie) (Prof. M. G. RUTTEN).

[De Ned. Vogels (p. 390 en 1075) vermeldt slechts 1 vondst (5 okt. 1920, Amerongen; coll. Rijksmuseum) en 1 waarneming (12 okt. 1943, Beekhuizen; zie Ardea, 33, p. 215); sindsdien werden geen nieuwe gevallen bekend (t.K.).]

142. ASIO OTUS — RANSUIL.

1955: 30 jan., 11 ex., Bakkerswaal, Lekkerkerk (LEBRET); gedurende de wintermaanden weer enkele ex., Volewijkspark, A'dam (Gré v. d. BAAN).

1956: Broedgevallen: 2 juni, Grote Eiland, Zwarte Meer, 1 (VAN OORDT).

1956: 19 mei, 2 ex., Staatsbos, W. Terschelling (TANIS).

[Was volgens de Ned. Broedvogels (p. 78) in 1941 broedvogel op dit eiland (t.K.).]

143. ASIO FLAMMEUS — VELDUIL.

1956: Broedgevallen: 30 mei, De Beer, 1 (Ki, Te).

145. STRIX ALUCO — BOSUIL.

1955: Broedgevallen: 24 juni, Ambt-Delden, 1 ex. in een roestboom en 1 geslagen ex. daar vlakbij (beide van de rossige vorm, die bij Delden wellicht talrijker is dan de grauwe (VAN ECK); Loosdrechtse bos (Sanatorium Zonnestraal), 1 (D. VEENMAN).

1956: Broedgevallen: Twickel, Delden, minstens 1 (6 mei en later, 1 ex. van de rossige vorm op roestplaats) (VAN ECK).

148. FALCO PEREGRINUS — SLECHTVALK.

1956: Broedgevallen: Hoge Veluwe, 1 (11 maart paartje; 26 april, 3 eieren in oud kraaiennest, op oude broedplaats; de volgende dag geroofd door de Kraaien) (WIGMAN).

1956: 8 juli, 1 ad. ex., → ZW, Leuvenumse Bos (TJITTES).

149. FALCO SUBBUTEO — BOOMVALK.

1955: Broedgevallen: mogelijk in de omgeving van Delden, waar de soort zeldzaam is [15 mei, 1 ex., Ambt-Delden (H. F. A. SCHWEIGMAN); 22 juni, 1 ex., Stad-Delden; 9 juli, 1 ex., tussen Delden en Hengelo, O.; 14 juli, 1 ex., Ambt-Delden] (VAN ECK); Grote Ganzenveld, Schoorl en Nieuwe Oosterbegraafplaats, A'dam (Gré v. d. BAAN); Loosdrechtse bos, Sanatorium Zonnestraal, 1 (D. VEENMAN).

1956: Broedgevallen: Harderwijk, Sonnevanc, 1 (TJITTES); Leuvenum, (N. VAN BEEK, med. TJITTES); Hoge Veluwe, slechts 1 (WIGMAN); omgeving van Den Haag, minstens 6 (PEETERS); Duivendrecht, golfbaan, 1 (HINLOOPEN).

150. FALCO COLUMBARIUS — SMELLEKEN.

1956: 27 aug., 1 ex., Verdrongen Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 47, p. 87).

152. FALCO VESPERTINUS — ROODPOOTVALK.

[1950: 27—29 april, 1 ♂, bij Venlo (alle 3 dagen zittend op ca 3 m hoge paal van een afrastering van tuindersgrond; vloog om de paar minuten naar de grond, liep dan ca 2 m zoekend en pikkend rond en keerde daarna terug naar zijn post; op 28 april 1 uur lang geobserveerd op ca 15 m afstand: rug geheel donkergrijs tot zwart, borst en buik iets lichter; rode poten, oranje- en rode kring om ogen; ondervleugeldeken veel donkerder dan de rest van de lange spitse vleugels; onderzijde van de staart donker, leek iets smaller dan van de Torenvalk) (P. SPREUWENBERG, med. TAAPKEN).]

1956: 29 mei, 1 onvolwassen ♀ (zwarte oogvlek, vleugellengte gelijk staart, lichte zijkop), De Beer (Ki, Te); 8 juli, 1 ♂, dijk O. Flevoland, bij Kampen (Te, Wa).

153. AQUILA CHRYSÆTOS — STEENAREND.

[1948: 29 febr., 1 juv. ex., Verdrongen land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 160).]

[Dit is het 15e (ev. 14e) inlandse geval en het 10e voor deze eeuw (zie Limosa, 27, p. 146) (t. K.).]

156. BUTEO LAGOPUS — RUIGPOOTBUIZERD.

1956: 3 nov., 1 ex., tussen Eemmond en Huizen (aldaar in geen jaren gezien) (WOLFF).

157a. BUTEO BUTEO BUTEO — BUIZERD.

1955: Broedgevallen: Delden, minstens 2 (3 jongen uitgevlogen) (VAN ECK); Leuvenum, Ullerberg, 1 (verstoord) (TJITTES); Speulderbos 1 (TJITTES).

1956: Broedgevallen: Duurswoude, 2 (G. BOSCH); Hoge Veluwe, 1 (WIGMAN); bij Leuvenum en Drie, 2 (N. VAN BEEK, med. TJITTES).

1956: 2 juni, 1 ex., Eempolderkust (WOLFF).

157b. BUTEO BUTEO VULPINUS — STEPPENBUIZERD.

1956: 22 april, 1 ex., De Beer (beige ondervleugel zonder polsvlekken, donkere grote slagpennen, vosrode staart zonder banden) (Ki, Kl, Sw, Te).

159. CIRCUS AERUGINOSUS — BRUINE KUIKENDIEF.

[1953 en 1954: Broedgevallen: Verdrongen Land van Saaftinge, resp. 1 en 2 (Le Gerfaut, 46, p. 160).]

1955: Broedgevallen: Kortenhoeft, 2; Loosdrecht, 2 (D. VEENMAN).

1956: Broedgevallen: Zwarte Meer (rayon-W); 12 bewoonde nesten (zeer w.s. 14 broedparen) (KORIDON); Terschelling, Bosplaat (evenals in 1953 en 1954), 3 (Lev. Nat., 59, p. 265); Verdr. L. van Saaftinge, 1 of 2 (Le Gerfaut, 47, p. 86).

160. CIRCUS PYGARGUS — GRAUWE KUIKENDIEF.

1955: Broedgevallen: Ameland, 1 (Lev. Nat., 60, p. 5); Gagelbroek, Esbeek, N.Br., 1, vermoedelijk 2 (Gré v. d. BAAN); Heeze, 1 (D. VEENMAN).

1956: Broedgevallen: Terschelling, Bosplaat, 2 (Lev. Nat., 59, p. 265); Ameland, 3 (Lev. Nat., 60, p. 6).

1956: 26 okt., 1 ♂, Veluwemeer-N. (A. v. D. BERG).

[De Ned. Vogels, (p. 460) vermeldt slechts 1 positieve okt.-vondst: ♀, 29 okt. 1887, Harderwijk; voorts 1 uit nov.: ♀, 7 nov. 1887 op de markt te Amsterdam. Sindsdien werden nog bekend: 1e decade okt. 1953, 1 ex., Bosplaat (Ardea, 42, p. 185); 14 okt. 1945, 1 juv. ex., Zuid-Sloe (Ardea, 34, p. 384); 26 okt. 1941, 1 juv. ex., Holl. Diep (Ardea, 31, p. 121) en 28 okt. 1945, 1 juv. ex. → Z. Hoophuizen (Ardea, 34, p. 384) (t.K.).]

162. CIRCUS CYANEUS — BLAUWE KUIKENDIEF.

1955: Broedgevallen: Ameland, 5 (Lev. Nat., 60, p. 5); Gagelbroek, Esbeek, N.Br., 2 (Gré v. d. BAAN).

1956: Broedgevallen: Terschelling, Bosplaat, 4 (Lev. Nat., 59, p. 265); Ameland, 3, mogelijk 4 (Lev. Nat., 60, p. 6).

[Mijn opgave van 5 broedgevallen op Ameland (Ardea, 43, p. 250; overgenomen in Limosa, 29, p. 48) betreft niet 1954, maar 1953 (HINLOOPEN).]

1956: 21 aug., 1 ♀, Eyerland, Texel (Wa).

[Voor andere aug.-waarnemingen, zie Limosa, 26, p. 106 (t.K.).]

163. ACCIPITER GENTILIS — HAVIK.

1955: Broedgevallen: Delden, minstens 1 (3 jongen uitgevlogen) (VAN ECK); Landgoed „De Utrecht”, Esbeek, N.Br., 2 (Gré v. d. BAAN); Bakel, N.Br., 4 (WIGMAN).

1956: Broedgevallen: Twickel, Delden, minstens 2 (van 1 nest 1 jong uitgevlogen) (VAN ECK); Leuvenum en Drie, totaal 8 à 9 (waarvan minstens 4 verstoord) (N. VAN BEEK, med. TJITTES).

1956: 10 maart, 1 ex., Vianen (Wa).

164. ACCIPITER NISUS — SPERWER.

1955: Broedgevallen: Holl. Rading, 1; Loosdrechtsebos, Sanatorium Zonnestraat, 1 (D. VEENMAN).

1956: Broedgevallen: Leuvenum en Drie, 2 (beide verstoord) (N. VAN BEEK, med. TJITTES); Hoge Veluwe, slechts 1, echter op het Spelderholt, Beekbergen, geenszins zeldzaam (WIGMAN).

165. MILVUS MILVUS — WOUW.

[1950: 24 sept. en 1 okt., 1 ex., Bloemendaal (PHILIPPONA).]

[1953: 15 aug., 1 ex. Verdr. L. v. Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 161).]

[1954: 29 aug., 1 ex., Bloemendaal (PHILIPPONA).]

1956: 20 maart, 1 ex., landgoed Schöndeln bij Roermond (NH.Mbl. Limb., 46, p. 3); 15 april, 2 ex., Loenen/Vecht (ca Buizerdgrootte, diep gevorkte staart, witachtige vlekken op ondervleugels) (H. v. Tol, med. t. K.) en 2 ex., cirkelend boven Duivendrechtse polder bij A'dam → WZW, later ter hoogte van de Amstel, meer → NW (HINLOOPEN); [Mogelijk dezelfde ex. (t.K.).] 27 juli, 1 ex., Bochoholtz, L. (NH.Mbl. Limb., 46, p. 3).

166. MILVUS MIGRANS — ZWARTBRUINE WOUW.

1956: 25 maart, 1 ex., boven oeverlanden, A'damse Bos (flauw gekepte staart, geheel donker, kiekendievenpostuur) (C. H. DE KRUYFF, med. VOOS); 5 april, 1 ex., Eibergen (Lev. Nat., 59, p. 192); 22 mei, 1 ex., Bergen, N.H. (PHILIPPONA).

[Thans zijn 27 gevallen bekend (zie Limosa, 29, p. 48) (t.K.).]

167. HALIAEETUS ALBICILLA — ZEEAREND.

1955: 17 nov., 1 juv. ex., langs kust, Hoophuizen (WOLFF).

1956: 25 febr., Uddelermeer en Lunteren (niet op de Hoge Veluwe, wegens vrijwel totale afwezigheid van konijnen) (WIGMAN).

168. PERNIS APIVORUS — WESPENDIEF.

[1953: Broedgevallen: 9 juli, omgeving Epen, Z. Limb., 1, zeer hoog in een forse eik (de beide oudervogels zeilden af en toe roepend in de omgeving; in de buurt werd een opengemaakt wespennest aangetroffen) (W. C. VAN OYEN, med. t.K.).]

1955: begin juni, 1 ♀ ad., gedood bij Enschede (ovarium met eieren van erwtgrootte) (VAN ECK); 31 juli, 1 ex. Ambt-Delden (H. F. A. SCHWEIGMAN, med. VAN ECK).

1956: Broedgevallen: N.W. Veluwe, 1 (H. DE BOER, med. TjITTES); Imbos, 1 (26 juli, nest met 2 volwassen jongen); het Spelderholt, Beekbergen, 1; Rijksschietterrein, Harskamp, 1 (WIGMAN).

1956: 8 aug., 1 ex., Ambt-Delden (J. MEYERINK, med. VAN ECK); 6 aug., 1 ex., Hoog Baarlo, Hoenderloo, en 19 aug., 1 ex., Ugchelse bos (WIGMAN); 15 sept., 1 ex., de Waal, Texel (J. v. d. VEER, med. TAAPKEN); 22 sept., 1 ex., Vianen (Wa).

170. PANDION HALIAETUS — VISAREND.

1955: 30 mei, 4 ex., boven „De Oude Roer”, St. Odilienberg (NH.Mbl. Limb., 45, p. 118); 26 sept., 2 ×, Zwarte Meer (LEBRET); 27 sept., 1 ex., Vollenhovens meer en 1 ex., Ketelmond (LEBRET); 1 okt., 1 ex., De Beer (B. v. d. VELDEN e.a.).

1956: 19 april, 1 ex., Hoge Veluwe (WIGMAN); 25 april, 1 ex., Beuven, Valkenswaard (WIGMAN); 27 april, 1 ex., Rhijnouwen (A. J. H. VAN LYNDEN); 5 mei, 1 ex., Zwarte Meer (KORIDON); 21 mei, 1 ex., Botshol (HINLOOPEN); 10 juni, 1 ex., Bosplaat, Terschelling (TANIS); 27 aug., 1 ex., Zwarte Meer (KORIDON); 8 sept., 3 ex., aldaar (VAN OORDT en KORIDON); 22 sept. en 1 okt., 2 ex., aldaar (KORIDON); 9 (15, Ouweneel), en 16 sept., 2 ex., Brielse Maas (Bi, Bz, Ki, Kl, Oo, Sw, Te, Wa); 22 sept., nog 2 ex., aldaar (Ko) en 30 sept., 1 ex. (Ko; VAN ECK); 13 sept., 1 ex., Beuven, Heeze N.Br. (M. v. AERLE, med. t. K.); 23 sept., 1 ex., Verdr. L. van Saaf-tinge (Le Gerfaut, 47, p. 87); 1e okt. week, steeds 2 ex. boven Z. Veluwe-meer (A. v. d. BERG).

172. CICONIA CICONIA — OOIEVAAR.

1955: Broedgevallen: Nederland, totaal 57 bewoonde nesten, met 94 uitgevlogen jongen (tegen in 1950: 84 bewoonde nesten, met 194 uitgevlogen jongen) (Beaufortia, 5, p. 203).

1955: 20 sept., 1 ex., Maasniel; 27 en 28 sept., 1 ex., St. Odilienberg en begin okt., 1 ex., Swalmen (NH.Mbl., 45, p. 118).

1956: Broedgevallen: Nederland, totaal 65 bewoonde nesten, met slechts 95 uitgevlogen jongen (Beaufortia, 5, p. 203); Friesland, 12 bewoonde nesten; slechts in 5 hiervan vlogen totaal 13 jongen uit (Gorredijk, Oranjewoud, Oudega-Sm., Rijperkerk en Tjalleberd) (G. BOSCH).

1956: 28/29 aug., 10 ex. (vermoedelijk 2 families), overnachtend op kasteel Keppel, Laag Keppel (Lev. Nat., 60, p. 22); 28 okt., 1 geringd ex., ruim 1 uur rustend op een villadak, Dordrecht (Lev. Nat., 60, p. 71).

173. CICONIA NIGRA — ZWARTE OOIEVAAR.

1955: 11 aug., 1 ex., Eempolderkust (kwam over land uit Z. richting aan-zweven; bleef, bij de kustlijn gekomen, aarzelend rondcirkelen en zeilde weg in Z.O. richting) (WOLFF).

174. PLATALEA LEUCORODIA — LEPELAAR.

1955: 28 en 29 juni en 11, 13 en 28 juli, resp. ca 25, 2, ca 15, 5 en 2 ex., in weiland tussen Haarlem en Halfweg; 18 juli, 's avonds, 1 ex. → ZW, centrum A'dam (HAVERSCHMIDT). Broedvogels bezoeken o.a. geregeld rietplas in Buikslotermeer: 30 juli, 14 ex. (waaronder verschillende bedelende jongen); 31 juli, 10 ex.; 3 aug., 15 ex. (Gré v. d. BAAN).

1956: 11 maart, 13 ex., → NO, Zwin, Retranchement (LEBRET); 6 mei,

2 ex., fouragerend in sloot, A'damse Bos (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); 28 mei, 1 ex., Oosterwierum (Vanellus, 9 p. 209); in mei en juni weer verschillende waarnemingen in Veluwemeer en omgeving, bij Kampen (max. ca 22 ex., op 13 mei) (t.K.); ca 18 aug.-begin sept., 1 juv. ex., Laag Keppel (Lev. Nat., 60, p. 23); 9 sept., 25 ex., → ZZW (zeewaarts naar Vlaamse kust), Zoutelande (LEBRET); 28 sept., 6 ex., Beuven, Lierop, N.Br. (D. VINGERHOETS, med. KNIPPENBERG).

176. ARDEA CINEREA — BLAUWE REIGER.

1955: Broedgevallen: Twickel, Delden, geschat op 20 à 25 (VAN ECK); Zuidzande (28 april), 30; IJzendijke (3 mei), 15; Nieuw St. Joosland (5 mei), 42 (LEBRET).

1956: Broedgevallen: Twickel, Delden, 26 (VAN ECK).

177. ARDEA PURPUREA — PURPERREIGER.

1956: Broedgevallen: Centraal-Friesland, minstens 4 paar (Vanellus, 9, p. 284); Zwarte Meer (bij Genemuiden), w.s. minstens 25 (6 juni 19 nesten met eieren en (of) jongen; later in de maand werden totaal 44 jongen geringd) (A. TIMMERMAN).

1956: 24 april, 1 ad. ex. en op 7 en 15 aug., telkens 1 juv. ex., Leemkuilen, Stiphout, N.Br. (M. VAN AERLE, med. t.K.); 5 mei, 1 ex., → ONO, bij Veere (LEBRET); 20 mei, 1 ex. op de weg, bij Botshol (met een paling in de bek) (H. F. ARENTSEN en M. SWART, med. A. N. SWART); 30 juli, 1 ex., reservaat Noordvaarder, Terschelling (TANIS).

179. EGRETta GARZETTA — KLEINE ZILVERREIGER.

1956: 14 juli en 3, 4, 5, 7 en 17 aug., 1 ex., Roozenburg, omgeving van de Welplaat (Ardea, 44, p. 294—295).

[Dit is het 14e inlandse geval (zie Limosa, 29, p. 49) (t.K.).]

181. NYCTICORAX NYCTICORAX — KWAK.

[Zou reeds in 1937 hebben gebroed in de Biesbos (Lev. Nat., 60, p. 48 en p. 96).]

1954: 13 aug., 1 ex. in gevlekt jeugdkleed, in bomen langs stadsgracht, Harderwijk (keerde, ondanks pogingen van de politie de vogel te verjagen om hem tegen de jeugd te beschermen, telkens terug; streek tenslotte neer in de kruin van een hoge boom) (TJITTES); 11 nov.—8 dec., 1 ex. in ongekleed eerste winterkleed, in een hoge meidoorn bij de vijver van een grote stadstuin in het midden van Harderwijk (vloog elke avond in de schemering in de richting van de kust en keerde steeds de volgende morgen vóór het licht werd terug) (TJITTES).]

1956: 1 aug., juv. ex. (door mij als pullus 10 juni 1956 geringd, Dombes, Frankrijk), dood gevonden, Den Helder (P. GEROUDET); 3—5 aug., 1 juv. ex., slotgracht Haamstede (was daar volgens slotbaas EVERTSE reeds vanaf ca 16 juli) (Oo).

182. IXOBRYCHUS MINUTUS — WOUDDAAPJE.

1955: 23 juni, gehoord, Zwarte Gat, Groede en 1 ♂, 1 paar en 1 ♀. Grote Gat, Oostburg (LEBRET); 23 aug., 1 ex., W. van Eempolderkust (Meentkust) (WOLFF).

1956: Broedgevallen: gedurende het gehele broedseizoen een paartje op de oude broedplaats in de Leemkuilen, Stiphout, N.Br. (voor 1955, zie Limosa, 29, p. 50) (M. VAN AERLE, med. t. K.); 28 juni, gezien in Grote Gat, bij Oostburg en de Stierskreek onder Sluis (LEBRET).

1956: 3 mei, eerste ex., Reeuwijk (VAN DER STARRE); 5 aug., 1 trekker, De Beer (Ki, Kl, Sw, Te) en 1 ex., slotgracht, Haamstede (Oo); 8 aug., verschillende ex., waaronder juv., bij Molenaarsgraaf (Wa).

183. BOTAURUS STELLARIS — ROERDOMP.

1955: Broedgevallen: 22 mei, IJperveld, 1 (VAN LAAR); 7 mei, 2 roepende ex., Noordergat, Brab. Biesbos (LEBRET).

1955: 1e week van maart, 5 ex., Bakkerswaal bij Lekkerkerk (LEBRET); 3 mei, 1 ex., Westzijderveld (Gré v. d. BAAN); 13 aug., 1 ex., invallend, IJdoornpolder (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); 25 dec., 1 ex., duinplas Hoorn, Terschelling (TANIS).

1956: Broedgevallen: Zwarte Meer (rayon-W), gerekend naar baltsroep, zeer w.s. 7 paar (KORIDON); 10 april, roepend bij Goor, Esbeek, N.Br. (KNIPPENBERG).

1956: in febr., 25 ex., omgeving van Kampen (hiervan werden 8 ex. thuis verzorgd en op 2 maart, geringd, los gelaten in het Zwarte Meer) (KORIDON); in febr. in terreinen van lt Fryske Gea, 11 slachtoffers (Vanellus, 9, p. 136).

[Corrigendum: Limosa, 29, p. 50: Vóór broedgeval Ameland staat: „1954”, lees: „1953”.]

185. CYGNUS CYGNUS — WILDE ZWAAN.

[1954: 8 en 13 maart, resp. 15 en 30 ex., op ondergelopen weilanden, Son-delerpolder (P. J. ROEFSTRA).]

1955: 20 febr., 7 ex., in wak, Eempolderkust; 1 dec., 6 ex., aldaar (WOLFF).
1956: Nederland: febr. totaal 2200 (Lev. Nat., 59, p. 153); Afsluitdijk: Kornwerderzand, 2 april, ca 20 ex. (Wa); bij Kampen: tijdens vorstperiode, 393 ex. (KORIDON); Harderwijk: 31 maart, 7 ad. en 1 juv., 4 april nog aanwezig (TJITTES); Eempolderkust: 31 maart, 5 ex. (WOLFF); Huizen: 18 maart, 9 ex. (WOLFF); Naarden: IJsselmeerkust, 11 maart, 10 ad. en 2 juv. (NUIJEN, WOLFF); bij Utrecht: Merwedekanaal, 26 febr., 1 ex. (NUIJEN, WOLFF); bij Zaltbommel: Kil van Hurwenen, 22 maart, 75 ex. (voorzover ik de snavels kon zien, alle deze soort) (VAN OORDT); Waardenburg: 20 ex. en enkele ex. in wateren en dode rivierarmen lang de Waal (VAN OORDT); Leersumse Veld: 19 april, 1 ex. (VAN OORDT); A'dam-W: 4 febr., 3 ex.; 3 maart, 3 ex.; 11 maart, 7 en 10 ex.; 18 maart, 10 ex.; 24 maart, 2 ex. (WALTERS); A'dam-Z: 13 maart, 9 ex., bij opspuitingen Buitenveldertse Polder (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); Vogelenzang: Oranjekom, 15 febr., 5 en 1 ex. (NIESEN); A.-W. Sprenkelkanaal, 19 febr., 1 ex.; 25 febr. 2 ad. en 3 juv. (NIESEN); De Beer: 25 jan., 22 ex. (VAN OORDT); Oostburg: Grote Gat, 29 maart, 3 ex. (LEBRET); Someren: Beuven, 17 maart, 1 ex. (M. VAN AERLE, med. t.K.); tussen Maastricht en Belgische grens: 7 en 16 febr., 2 ex. in de Maas (NH.Mbl. Limb., 45, p. 69).
1 juni, 1 ex., Veluwemeer-Z, bij Elburg (VAN OORDT).

[De Ned. Vogels (p. 536) geeft slechts één zomerwaarneming: 31 aug. 1925, Exloërmond; sindsdien werden geen zomerwaarnemingen vermeld, wel uit mei (zie Limosa, 15, p. 37) (t.K.).]

Tussen Afsluitdijk en Makkumerwaard: 28 okt. en 3 nov., resp. ca. 10 ex. en 5 groepjes van 5—8 ex. (Vanellus, 10, p. 37); 11 nov., 2 ex., aldaar (VAN OORDT); bij Nijkerkerhaven: 31 dec., 12 ex. (WOLFF).

186. CYGNUS BEWICKII — KLEINE ZWAAN.

1955: IJsselmeergebied (aanvulling op Limosa, 29, p. 50): Harderwijk, in herfst veel talrijker dan vorige jaren: 17 nov., 1500 ex. tussen Horst en Harderwijk en 500 ex. tussen Harderwijk en mond Hierdense beek; het % juv. was groot (o.a. 112 ad. en 36 juv.; 102 ad. en 32 juv.) (TJITTES); 17 nov., Nulde tot Elburg: ca 7000 (20 nov. maar 3000; zie Limosa, 29, p. 50) (WOLFF). Achter Hondsbosse Zeewering: 30 jan., 16 ex.; 13 maart nog 4 ex.; 16 okt., 3 ex. (Gré v. d. BAAN); Moerdijk: Rode Vaart, 8 jan., 157 ex. (LEBRET); Zeeuws-Vlaanderen: eind febr., begin maart, ca 25 ex., op verschillende kreken (LEBRET).

1956: Nederland: febr. totaal 3560 (Lev. Nat., 59, p. 153); Biesbos zie fig. 2; bij Kampen tijdens vorstperiode ca 4000 ex. (KORIDON); A'dam-

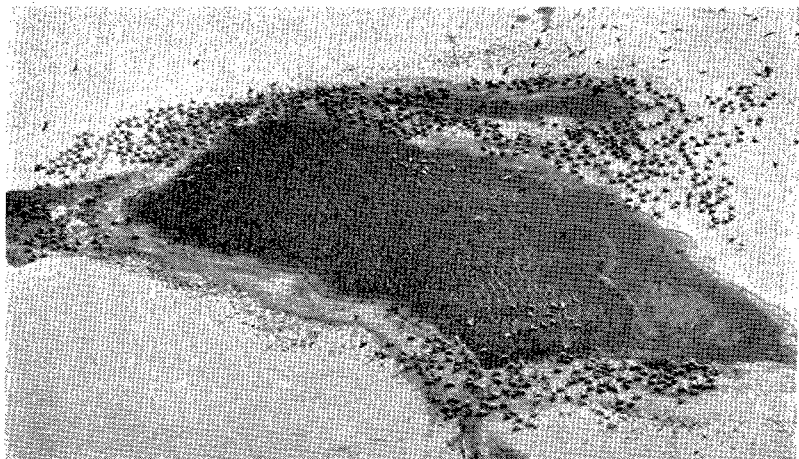

Foto Aero Holland copyright

Fig. 2. Wilde Zwanen bij een wak in de Biesbos (hoofdzakelijk *Cygnus bewickii*), febr. 1956

W: 18 maart, 2 ex. (WALTERS); A'dam-Z: bij opspuitingen Buitenveldertse Polder, 30 maart en 1 en 2 april, 2 ex. (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); De Beer: 8 jan., 50 ex. (He, Ki, Oo, Sw, Te); 11 maart, 30 ex. (Ki, Kl, Oo, Sw, Te Wa); 18 maart 30 ex. (Be, Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 30 maart, 3 ex. (Bz, Ki, Kl, Te); Brielse Bat: 12 febr., ca 40 ex. (Be, Ki, Kl, Oo, Sw, Wa); 11 maart, 15 ex. en Brielse Meer, 6 ex. (Ki, Kl, Oo Sw, Te, Wa); Oostburg: Grote Gat, 23 maart, 11 ex. (LEBRET); Stiphout, N.Br.: 26 maart, 2 ex. → ONO (M. VAN AERLE, med. t.K.); Esbeek: Goor, 10 april, 7 ex. (KNIPPENBERG).

Late data: 21 mei, 1 ex., tussen Eemmond en Huizen (WOLFF); 27 mei, 6 ex., Veluwemeer bij Kampen (t.K.); 28 mei, 5 ex., aldaar (A. v. d. BERG); 1 juni, 2 ex., aldaar (VAN OORDT).

Vroege datum: 8 sept., 1 ex., Zwarte Meer (VAN OORDT).

[Er zijn ook gegevens uit andere jaren van 6, 7, 10, 12, 16 en 17 sept. (zie Limosa, 21, p. 126; 22, p. 387; 25, p. 161 en 29, p. 50) (t.K.).]

Najaar: IJsselmeer gebied: Harderwijk, max. 600 (TJITTES); benoorden Roggebotsslui, 19 okt., 3100 ex. (A. v. d. BERG); Zwarte Meer, 1 nov., ca 3000 ex. (TIMMERMAN, med. VAN OORDT); Biesbos: 12 nov., 56 ex. (VAN OORDT); Zeeuws Vlaanderen: Quarlespolder bij Nieuwdorp 26 dec., 6 ex. (LEBRET); Baarzande Kreek, Groede, 27 dec., 8 ex. (LEBRET); Verdrongen Land van Saaftinge, 9 en 23 dec., resp. 16 en 14 ex. (Le Gerfaut, 47, p. 87).

CYGNUS species? — ZWAAN species?

10 maart, 1 ad. ex. met geheel helder roze snavel zonder geel en zwart, en roze poten, langsvliegend Eempolderkust, tussen 5 *C. bewickii* (3 ad. en 2 juv.); was evengroot als deze (albino?) (NUIJEN, WOLFF).

187. CYGNUS OLOR — KNOBBELZWAAN.

1955: 22 dec., 4 ex., Amelander Gat, Terschelling (TANIS).

1956: Nederland: febr. totaal 500 (Lev. Nat., 59, p. 153); bij Kampen tijdens vorstperiode 110 ex. (KORIDON); 2 febr., 1 ex. → ZZW, Katwijk (NIESEN); 17 febr., 9 ex. → W, Haarlem (NIESEN); 3 maart, 1 dood juv. ex., bij Zandvoort (NIESEN); 4 en 17 maart, resp. 3 en 5 ex., Eempolderkust (WOLFF); 24 maart, 2 ex., A'dam-W (WALTERS); 23 sept., 17 ex., Makumerwaard; 30 sept., 8 ex., Taco zijl (WOLFF); 5 en 6 okt., resp. 3 en 8 ex., Eempolder kust en 7 okt., 5 ex. bij Eemmond en 3 ex., Huizen (WOLFF).

188. ANSER ANSER — GRAUWE GANS.

[1954: 12 maart, 5 ex., met rose snavel en opvallend lichte veerranden (*rubrirostris*?), op weiland tussen Kornwerderzand en Zurich (P. J. ROEF-STRAS).]

1955: 12 maart, 2 ex., met rose snavel (*rubrirostris*), Braakmanpolder (Le Gerfaut, 46, p. 326).

1956: Nederland: febr. totaal **4800** (Lev. Nat., 59, p. 153); 22 jan., 1 ex., Braakman (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw, Te); 1 febr., 1 ex., Katwijk (NIESEN); 19 febr. 1000 ex., Numansdorp (Ki, Kl, Te); 26 febr., 100 ex., Zevenbergen, 20 ex., Moerdijk en 12 ex. met rozerode snavel, bij Rode Vaart (kennelijk *Anser anser* $\leq$ *rubrirostris*, de Russische Grauwe Gans) (Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 27 febr., 2 ex., Haarlem en 3 maart, 1 dood ex. bij Zandvoort (NIESEN).

23 mei, 4 ex., Zwarte Meer (KORIDON).

16 okt., op ca 150 ex., Holl. Diep, bij Moerdijk, 15 ad ex., die bij alle belichtingen sterk opvielen door lichtgrijs verenkleed; snavelkleur echter normaal. W.s. intermediair tussen *A. a. anser* en *A. a. rubrirostris* (zoals ik ze in mei 1956 ook aantrof in het Neusiedlersee-gebied) (LEBRET).

16 dec., 1 ex., Brielse Gat (Oo); 28 dec., ca 30 ex. bij dorp Moerdijk en 9 ex. bij Rode Vaart (BROUWER, MÖRZER BRUYNS, VAN OORDT).

[In Vogels Zuiderzegebied (1936, p. 44) wees ik reeds op mogelijk overwinteren, op grond van een serie winterwaarnemingen bij Kampen; ook in de 3e en 4e Aanv. werden er enkele genoemd. Zie ook De Ned. Vogels, p. 544) (t.K.).]

189. ANSER ALBIFRONS — KOLGANS.

1955: Huizer Meent, eind jan.-ca 20 maart, minstens 500 ex. (WOLFF); Zeeuws Vlaanderen (zie ook Limosa, 29, p. 51), o.a.: 15 febr., totaal 4000, Putting; 1 maart, ca 1500 aldaar (voortdurend toenemend tengevolge van verplaatsing uit richting Groot-Eiland, St. Jansteen, waar ca 900 ex. zaten) en Braakmanpolder, ca 800 (LEBRET).

1956: Nederland: febr. totaal **29000** (Lev. Nat., 29, p. 153); bij Kampen tijdens vorstperiode 940 ex. (KORIDON); 21 jan., 4 ex., Kattendijke: 40 ex., Perkpolder; 40 ex., Boschkapele en 500 ex., Hulst-Axel; 22 jan., 300 ex. in 3 troepen, Grote Eiland, Z.VI. en 550 ex., Braakman (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw, Te); 5 febr., 100 ex., Kattendijke, (Ki, Kl, Ko, Te); 19 febr., 500 ex., Numansdorp (Ki, Kl, Te); 26 febr., 'smorgens 400, 'smiddags 800 ex., Zevenbergen; 160 ex., Made-Drimmelen; 500 ex., gemengd met Rietgans, Amer-centrale en 60 ex., Moerdijk (Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 17 maart enkele vluchten van totaal ca 350 ex., Rotterdam (Oo), 18 maart, 25 en 11 ex., trekkend, De Beer (Be, Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 2 april, ca 500 ex., Lemmer (Wa).

[Volgens de Ned. Vogels (p. 547) tot uiterlijk einde maart, met als laatste data: **21, 25 en 27** maart (Kampen); sindsdien werden nog een drietal late maart-data bekend uit 1942: 22 maart, 14 ex. → NO, Zuider Buiten Spaarne (Limosa, 15, p. 86); 25 maart, 20 en 25 ex. → NO, Werkendam (Ardea, 32, p. 231) en 29 maart, 3 ex. aan de Nieuwe Merwede (ibidem) (t.K.).]

12 en 17 juni en 1 juli, 1 ex. achter Hondsbosse Zeewering (Lev. Nat., 59, p. 243).

9 sept., 1 ad. ex., Verdr. Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 47, p. 87); 22 sept., 1 ex., vliegend tussen enkele *A. anser*, Makkumerwaard (WOLFF).

[De Ned. Vogels (p. 546) geeft als vroegste datum: 3 okt. (1928, Kampen); sindsdien werd alleen de volgende eerdere datum bekend: 24 sept. 1943, 1 ex., Anjum (Ardea, 34, p. 382) (t.K.).]

191. ANSER ARVENSIS — RIETGANS.

1956: Nederland: febr. totaal **20250** (Lev. Nat., 59, p. 153); 21 jan., 6 en

400 ex., Kattendijke; 75 ex., Wilhelminapolder, Z. Bev.; 40 ex., Grote Eiland, Z.VI. en 200 ex., Hulst-Axel; 22 jan., 1100 ex., in 3 troepen, Wilhelminapolder en 300 ex. in 6 troepen, Grote Eiland (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw, Te); 5 febr., 400 ex., Kattendijke en 200 ex., Schengen, Z.VI. (Ki, Kl, Oo, Te); 19 febr., 2500 ex., Numansdorp (Ki, Kl, Te); 26 febr., 160 ex. en 500 ex., gemengd met Kolgans, Made-Drimmelen en 40 ex., Moerdijk (Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 4 maart, 500 ex., Numansdorp (Be, He, Ki, Kl Sw, Te).

191b. ANSER ARVENSIS BRACHYRHYNCHUS — KLEINE RIETGANS.

1955: 18 jan., 7 ex., Wilhelminapolder, Kattendijke (LEBRET); 28 jan., 3 ex. bij poeliers, Leeuwarden (Vanellus, 10, p. 74); 24 febr., 7 ex., bij Oostburg (LEBRET); 13 maart, 2 ex., Eempolderkust (WOLFF).

1956: Nederland: febr. totaal: 1100 (Lev. Nat., 59, p. 153); 21 jan., 18 ex., Kuitaard, Z.VI. (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw, Te); 27 febr., 16 ex., vermoedelijk alle *brachyrhynchus*, Ambt-Delden (een gevangen ex. hiervan behoorde zeker hier toe) (H. F. A. SCHWEIGMAN, med. VAN ECK); 28 febr., 5 ex., Hagstein (Wa); 2 april, ca 50 ex., Lemmer (Wa); 9 nov., 1 ex., eilandje in Veluwemeer, N. van Elburg (VAN OORDT); 24 dec., 23 ex., bij Ferwerd (Vanellus, 10, p. 74).

[Van de op West-Spitsbergen broedende populatie werden tot nu toe 22 geringde ex. in ons land aangetroffen (19 in Friesland en 3 in Zeeland; zie Limosa, 28, p. 35 en 30, p. 47 voor 19 van deze gevallen, terwijl daarna nog 3 gegevens binnenkwamen over nov. en dec. 1956. Van 568 in 1952 en 1954 geringde ex. waren tot juni 1956 totaal 110 stuks teruggemeld, resp. uit Denemarken (11), Duitsland (58), Nederland (18), België (4) en Frankrijk (19). Het overwinteringsgebied van de vogels van IJsland en Groenland is hoofdzakelijk in Schotland en Engeland gelegen; slechts 1 IJslandse ringvogel werd in ons land (Zeeland) aangetroffen (zie MAYAUD, Alauda, 24, p. 245—249, met kaart) (t.K.).]

191c. ANSER ARVENSIS ROSSICUS — WESTSIBERISCHE TOENDRA-RIETGANS.

1956: 29 dec., ca 400 ex., Wilhelminapolder (Ki, Ko, Pr.).

[Zie voor deze vorm KIST, Ardea, 44, p. 194—198 (t.K.).]

192. ANSER HYPERBOREUS — SNEEUWGANS.

1956: 14 maart, 15 ex., Brabantse Biesbos (bij het opvliegen vielen dadelijk de zwart vleugelpunten op) (Lev. Nat. 60, p. 71).

[De Ned. Vogels (p. 556—557 en p. 1087) geeft 4 waarnemingen uit deze eeuw, de laatste van 29 maart 1947 (Huizen). Zie ook Limosa, 20, p. 239, waar tevens een waarneming van 18 ex. wordt vermeld, op 20 en 21 febr. van dat jaar bij Maarssen. Daarvan werd echter een ex. dood aangetroffen, dat afkomstig was van de kolonie in Zweden van Bengt BERG, volgens wie het een hybride betrof (t.K.).]

194. BRANTA LEUCOPSIS — BRANDGANS.

[1954: 22 maart, ca 200 ex., Tacomijl (P. J. ROEFSTRA).]

1955: 11, 12 en 29 jan., resp. 1, 1 en 25 ex. bij Adamse Bos en 1 febr., 20 ex., Riekerpolder, A'dam (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); 13 jan., ca 80 ex., NW van Middelburg; 18 jan., 23 ex., Kattendijke, Wilhelminapolder (LEBRET); 23 jan., ca 120 ex., achter Hondsbosse Zeewering (Gré v. d. BAAN); 1 febr. en 1 maart, resp. ca 30 en 7 ex., Putting (O.Z. Vlaanderen) (LEBRET); 27 febr., en 4 maart, 4 ex., Huizer Meent (WOLFF).

22 dec., 5 ex., overvliegend, Terschelling (TANIS); 25 dec., ca 3000 ex., Anjum (Vanellus 9, p. 149).

1956: Nederland: febr. totaal 8950 (Lev. Nat., 59, p. 153); 15 jan., ca 4 à 5000 ex. onder Anjum (Vanellus, 9, p. 149); 20 jan., 8 ex. → Z., kust bij Naarden (WOLFF); 22 jan., 4 ex., Wilhelminapolder (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw, Te); 5 febr., 80 ex., Kattendijke (Ki, Kl, Ko, Te); 14 febr.,

ruim 100 ex. → ZZW, Huizum, Fr. (Vanellus, 9, p. 149); 26 febr., 20 ex., Zevenbergen (Ki, Kl, Oo, Sw, Te); 3 maart, na de vorst weer ca 500 ex., Anjum (Vanellus, 9, p. 149); 2 april, 7 ex., Lemmer (Wa); 10 mei, 1 ex., Dokkumer Nieuwe Zijlen (Vanellus, 9, p. 261).

26 okt., de eerste ex., 27 okt. ca 150 en 2 weken later meer dan 2000 ex., onder Anjum (Vanellus, 10, p. 87); 23 dec., ca 40 ex., overvliegend, A'dam-W (WALTERS); 29 dec., ca 30 ex., Wilhelminapolder (Ki, Ko, Pr).

194bis. BRANTA CANADENSIS — CANADESE GANS.

[1951: 1 april, ad. ex. (gering als ad. vogel in Denemarken, 20 febr. 1943), gevonden te 's-Graveland (zie Limosa, 30, p. 48).]

1956: 21—23 maart, 1 ex., in „De Hel”, Gelderse Vallei (Lev. Nat., 59, p. 144) (volgens A. W. VAN HARDEVELD — in litt. — zou de vogel al in febr. zijn waargenomen; t.K.).

[Dit zijn het 2e en 3e geval, na de gegevens, vermeld in Ned. Vogels, p. 1087 (zie voor het 1e Limosa, 25, p. 162); echter wordt voor Nederland in febr. 1956 totaal het aantal van 20 ex. (binnenland) opgegeven, zonder nadere plaatsaanduiding (Lev. Nat., 59, p. 153) (t.K.).]

195. BRANTA BERNICLA — ROTGANS.

1955: 1 en 15 febr. en 1 maart, ca 40 ex., Braakman; 6 en 13 maart, resp. ca 120 ex. en soortgelijke aantallen, schorren onder Wolphaartsdijk (LEBRET).

1956: 21 jan., 7 ex., Oosterschelde, Z. Bev.; 22 jan., 40 ex., Kattendijke (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw, Te); 5 febr., 15 ex., aldaar (Ki, Kl, Ko, Pr); 31 maart, 2 ex., Veluwemeer bij Kampen (t.K.); 10 mei, ca 250 ex., Dokkumer Nieuwe Zijlen (Vanellus, 9, p. 261); (max.) 11 mei, ca 1300, Terschelling (WESSELING); 27 mei en 2 juni, 1 ex., Veluwemeer bij Kampen (t.K.); 29 dec., ca 50 ex., Kattendijke (Ki, Ko, Pr).

195b. BRANTA BERNICLA HROTA — WITBUIKROTGANS.

1956: winter 55/56, dood ex., poldersloot, Kloetinge (Lev. Nat., 59, p. 120); 29 dec., 1 ex., tussen ca 30 Rotganzen, Kattendijke (Ki, Pr).

196. TADORNA TADORNA — BERGEEND.

1955: Broedgevallen: tussen Moerdijk en Klundert, aan Holl. Diep, 1 (17 sept. nog 2 jongen aanwezig (LEBRET); Verdrongen Land van Saaftinge, 7 of 8 paar (in 1951, 16 à 17 paar) (Le Gerfaut, 46, p. 164).

31 juli en 7, 11 en 14 aug., 1 ♀ met 6 kleinere en 2 grotere jongen, Eem-polderkust (WOLFF); in terrein achter Hondsbosse Zeewering arriveerden uit de duinen, tijdens bewakingsperiode van J. HINK, 16 paar met in totaal 116 jongen (Gré v. d. BAAN).

1955: 18 sept., 1 ♂ ad. en 1 juv., slikterrein bij A'dam (J. v. d. VEER, med. JUNGE).

1956: Broedgevallen: Wasmeer, minstens 3 (WOLFF); IJsselmeerkust, Huizen-Eemmond, 3 à 5 (WOLFF); 2 juni, 1 ex. met 6 jongen en 1 ex. met ca 10 jongen aldaar (NUIJEN); tussen Rode Vaart en Klundert, op Z. oever van Holl. Diep, minstens 2 tomen jongen uitgekomen (J. G. L. SNIJDER, med. LEBRET); Groot Eiland bij Hulst, 19 juni, totaal 186 jongen (LEBRET en F. HAAK); Braakman, enkele paren (Vogeljaar, 5, p. 15); Verdrongen Land v. Saaftinge, 10 à 12 paar (Le Gerfaut, 47, p. 86).

1956: 15 juli, 15 ex., over zee → NNO, Noordwijk (ruitrek?) (NIESEN). Binnenland: 18 febr., 2 ex., Merwedekanaal tussen Utrecht en Breukelen (WOLFF).

Harderwijk, max. (28 okt.) 48 ex. (TJITTES).

199. ANAS STREPERA — KRAKEEND.

1955: 1 maart, 1 paar, buitendijks, Braakman (LEBRET); 17 juli, 3 ex., bij Harderwijk (TJITTES); 11 en 28 aug., resp. 6 en enkele ex., Huizen: 25 aug. en 4 sept., resp. 1 en zeker enkele, Meentkust; 18 sept., 3 ex., bij

Naarden (WOLFF); 27 sept., ca 300 ex., bij de Krieger, Zwarte Meer (LEBRET); 1 okt., enkele ex., Mirns, Gaasterland (LEBRET); 6 nov., 5 ex., Eempoller kust (WOLFF).

1956: Broedgevallen: Mokkebank, 4 (G. BOSCH).

1956: Nederland: febr. totaal 10 (Lev. Nat., 59, p. 153); 12 febr., 1 ex. overvliegend, A.W.-duinen (NUIJEN, WOLFF); 26 febr., 1 ♂, Deventer (COLDEWEY); 18 maart, 1 paar, Veere (LEBRET); 1 april, 1 ♂ en 2 ♀♀, W. Schenge (LEBRET); 2 april, 2 ♂♂ en 2 ♀♀, Makkumerwaard (Wa); 8 mei, 2 ex., Eemmond (NUIJEN); 10 mei, paartje, Hoophuizen (Bi, Ca, Sw); 26 mei, 1 ♂, tussen Eemmond en Huizen (WOLFF); 10 juni, 8 ex., ibidem (WOLFF); 8 juli, 1 ♀, Kampen (Wa); 26 aug., 4 ex., IJsselmeerkust, Naarden (WOLFF); 16 okt., 1 paar, Appelzak, Moerdijk; 27 okt., 3 ♂♂, Bakkerswaal, Lekkerkerk (LEBRET); 4 en 11 nov., 3 ex., Verdr. L. van Saaftinge (Le Gerfaut, 47, p. 87); 5 nov., 8 ex., Veluwemeer-N, bij Kampen (A. v. d. BERG); 6 nov., 1 ♂, Braakmanpolder (LEBRET); 13 nov., 2 ♂♂ en 4 ♀♀, Akkerswoude, Diemerzeedijk (A. N. SWART); 2 dec., 6 ♂♂ en 4 ♀♀, Bakkerswaal, Lekkerkerk (LEBRET); 25 dec., 2 ♂♂ en 1 ♀, IJsselmeer, W. van Naarden (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.).

201. ANAS QUERQUEDULA — ZOMERTALING.

1956: 11 maart, 1 ex., Brielse Gat (Ki, Kl, Oo, Sw, Te, Wa).

[Voor andere vroege data, met als eerste 27 febr., zie Limosa, 21, p. 128 en 22, p. 388 (t.K.).]

23 okt., ♂, Friesland (coll. HENS).

[De Ned. Vogels (p. 595) geeft drie okt.- en één nov.-vondst; sindsdien werden nog vermeld: 11 okt. 1946, 2 ex., Kampen (Limosa, 19, p. 125); 15 okt. 1940, 2 ♂♂ en 5 ♀♀, Deventer (Ardea, 32, p. 232); 31 okt. 1943, 2 ♂♂ en 2 ♀♀, Kletterskerke (Ardea, 33, p. 205); 31 okt. 1952, ♀, dood gevonden Alphen a/d Rijn (Limosa, 26, p. 90); 6 nov. 1946, 2 ex., Kampereiland (Limosa, 19, p. 125); 10 nov. 1947, 1 ex., ibidem (Limosa, 20, p. 239); 3 dec. 1946, 1 ♂ en 1 ♀, tussen Medemblik en Breezand (Limosa, 19, p. 125); eind dec. 1947 1 ex. poelier, Den Haag (Limosa, 22, p. 302); dec. 1953, 1 ex., Friesland (Limosa, 27, p. 100). De beide laatste ex. waren beide in aug. van het jaar van bemachting in ons land geringd (t.K.).]

ANAS DISCORS — BLAUWVLEUGELTALING.

1956: medio maart, 1 ♂ gevangen in een eendenkooi, Vlijmen, N.Br. (NH. Mbl. Limb., 45, p. 65—67, met 2 foto's).

[De Ned. Vogels (p. 591) vermeldt, met kleine letter, zonder nummer, één vondst: ♂ juv., 24 okt. 1899 gevangen in een kooi bij Dokkum (coll. SNOUCKAERT, thans „Artis”). Sindsdien werd nog één ex. waargenomen op 5 of 6 en 13 en 14 juni 1943, Amstelveen (zie ibidem, p. 1088, naar Ardea, 33, p. 205, waar met de mogelijkheid, dat het een ontsnapte vogel betrof, werd rekening gehouden. Voor Engeland worden van deze Amerikaanse soort 5, voor Wales en Schotland ieder 1 en Ierland 3 gevallen genoemd in de Checklist van 1952 (t.K.).]

202. ANAS PENELOPE — SMIENT.

1955: 11 okt., 1 ♀ met witte nekvlek, Bakkerswaal, Lekkerkerk (arriveerde daar toen voor het 5e jaar) (LEBRET).

203. ANAS ACUTA — PIJLSTAART.

1955: 22 en 27 juni, ♀, sterk alarmerend en „verlammingsverschijnselen” vertonend, kust Hoophuizen (WOLFF).

[25 juni ook waargenomen door NUIJEN (zie Limosa, 29, p. 53) (t.K.).]

204. SPATULA CLYPEATA — SLOBEEND.

1955: 11 dec., 300 ex., Gouwee (Gré v. d. BAAN).

205. NETTA RUFINA — KROONEEND.

1955: 23 aug., 2 ♂ ad., Meentkust (ten W. van Eempolderkust) (WOLFF); 26 sept., 74 ex., Zwarte Meer; 27 sept., ca 120 ex., Vollenhove (LEBRET).

1956: Broedgevallen: Vinkeveense plassen, 5 aug., 1 ♀ met 3 pulli en troepje van 4 grote ex. (NUIJEN, WOLFF); 8 aug., 2 ♀♀, ieder met 3 juv. (een der tomen was iets groter dan het andere) en nog 2 troepjes, ieder van 4 grote ex. (WOLFF).

1956: Zwarte Meer: de laatste jaren afnemend: 8 sept., 30 à 40 ex. (tegen 12 sept. 1953 250 à 300 en 18 sept. 1954, ca 250 ex. bij elkaar); begin okt., 100 à 150 (volgens TIMMERMAN, wiens maxima in 1953 en 1954 meer dan 500 ex. waren) (VAN OORDT).

Botshol: 31 jan., 5 ♂♂ en 1 ♀ (VAN DEN BRINK); 29 april, 10 ♂♂ en 6 ♀♀ (Br, Ki, Kl, Te, Wa); 21 mei, 11 ♂♂ en 2 ♀♀ (A. N. SWART); 24 mei, 2 ♂♂ en 1 ♀ (één ♂ dook herhaaldelijk naar waterplanten en zwom dan met deze planten in de bek naar het ♀, dat er naar pikte); 28 mei, 10 ♂♂ en 1 ♀; 1 juni, 7 ♂♂ en 2 ♀♀ (WOLFF); grootste aantal 20 ex. (8 paren en 4 ♂♂), op 3 mei (HINLOOPEN).

Nederland: febr. totaal 3 ex. (Lev. Nat., 59, p. 153); 19 en 20 febr., 1 ♂ in prachtkleed, Zijkanaal I, A'dam-N en 28 febr., 1 ♂ op het IJ (A. N. SWART); verbleef daar tot 27 febr. (HINLOOPEN).

206. AYTHYA FERINA — TAFELEEND.

1955: Wasmeer, in broedseizoen steeds aanwezig, tot ca 20 ex., echter niets van broeden gemerkt (WOLFF).

1956: Broedgevallen: 22 juni, broedend ♀ aan de Linge (nog 2 andere ♀♀ in hetzelfde gebied, Kedichem) (HINLOOPEN); 7 juli, 1 ♀ met 1 juv., 1 ♀ met 2 juv. en 3 grotere, solitaire jongen, nabij Grote Meer, Ossendrecht (LEBRET); „Het Flaas“, Esbeek, N.Br. 1 (A. B. WITTGEN, med. t.K.).

207. AYTHYA NYROCA — WITOOGEND.

1955: 13 april, ♀, achter Hondsbosse Zeewering (Lev. Nat., 59, p. 243); 31 okt., 1 ♀, aldaar (VAN LAAR).

1956: 22 sept., 2 ex., Kennemerduinen (Sw); 15 en 18 okt., 1 paar, Bakkerswaal, Lekkerkerk (A. BERKOUWER, med. LEBRET).

eind nov., ♀ (?) *Aythya ferina* x *A. nyroca*, Bakkerswaal, Lekkerkerk (De waarnemer, A. BERKOUWER, kent beide soorten uitmunten en kweekt Witoogenden; hij heeft tussen 1948 en 1956 nog driemaal een dergelijke kruising gevangen. Ze zwemmen gekortwiekt op de kooivijver en fungeren als lokkers bij de duikendenvangst voor het ringonderzoek. Zelf zag ik zo'n kruising in nov. 1948) (LEBRET).

208. AYTHYA FULIGULA — KUIFEEND.

1955: Wasmeer, in broedseizoen vrijwel steeds aanwezig, tot max. 7 à 8 ex.; echter geen broedgevallen (WOLFF); 29 mei, 1 paar op het Goor en 1 paar op het Flaas, Esbeek, N.Br. (Gré v. d. BAAN).

1956: Broedgevallen: Het Flaas en Het Goor, Esbeek, N.Br., geschat op 10 paar (A. B. WITTGEN, med. t.K.).

1956: 16 mei, een paartje bij de Van Asperenkooi, Anjum, Fr. (broedvogels?) (VAN OORDT); Eemmond-Huizen: 3 juni, 19 ex. (17 ♂♂ en 2 ♀♀); 10 juni, ca 70 ex. (merendeels ♂♂); 20 en 26 juli, ca 50 ex. (Huizen); 27 juli, ca 40 ex. aldaar (WOLFF).

209. AYTHYA MARILA — TOPPEREEND.

1955: tussen Huizen en Spakenburg, in april, enorme troepen (3—4 april 10 à 20.000, mogelijk belangrijk meer) (WOLFF); langs de Knardijk, 1 dec. 2000 ex. (ontbrak winter 54/55 nagenoeg) (TJITTES).

1956: Eempolderkust, 25 maart, vele 1000en (NUIJEN), tot en met 1 mei (WOLFF); Harderwijk, IJsselmeer, 15 okt., slechts enkele ex.; 21 okt., ca

10.000 op 2 km ZW van de stad; 26 okt., ca 20.000 aldaar en ca 2000 bij het badstrand (TJITTES); 30 okt. idem en nog ca 40.000 ZW van de Knardijk tot halverwege Lelystad, totaal dus ca 60.000 (VAN DE PEPPEL en TJITTES).

210. BUCEPHALA CLANGULA — BRILDUIKER.

1955: 27 juni en 10 juli, 3 ex. in ♀ kleed, voor Harderwijk (WOLFF).
1956: 26 mei, 1 ♂, bij Huizen (NUIJEN).

211. CLANGULA HYEMALIS — IJSEEND.

1955: 1 jan. (sinds 21 nov. 1954), 1 ex., Oostvoorne (B. v. d. VELDEN e.a.); 31 okt., 1 ♀, achter Hondsbosse Zeewering (VAN LAAR); 6 nov., 1 juv. ex., aldaar (Gré v. d. BAAN); 17 dec., 1 ex., Welplaat (OUWENEEL en STUBBE); eind dec. (tot half febr. 1956) 1 ex., Binnenhaven, Elburg (C. BALK, med. t.K.).
1956: Nederland: febr. totaal 58 (Lev. Nat., 59, p. 153); 8 jan., 1 ♀, Barnegat (VAN LAAR); 2 mei, 1 ex. in zomerkleed, Schelphoek, Haamstede (MOOLENBURGH).

[Voor de enige twee andere mei-waarnemingen, zie Limosa, 21, p. 128; sindsdien werden geen nieuwe gegevens bekend (t.K.).]

3 en 4 nov., 1 ex., Makkumerwaard (Vanellus, 10, p. 37—38); 4 nov., 1 juv. ex., Knardijk (Ki, Kl, Sw); 11 nov., 1 ex., achter Hondsbosse Zeewering (VAN OORDT); 24 nov., 3 ad. ♀♀ en 2 juv. ex., Brielse Gat (Ki, Ko, Pr, Ru); ca. 5—14 dec., 1 juv. ex., Buiten IJ, A'dam (A. N. SWART e.a.); 16 dec., 2 ♀♀ ad. en 2 juv. ex., Brielse Gat, daarna tot einde van het jaar steeds aanwezig (Oo); 23 dec., 1 ex., haven Kornwerderzand (Vanellus, 10, p. 64); 26 dec., 3 ex., Oostvoorne (NUIJEN, WOLFF); 28 dec., 1 ex., Quarlespolder bij Nieuwdorp (VAN OORDT); 31 dec., 1 en 2 ♀♀, Knardijk (Wa.).

212. SOMATERIA MOLLISSIMA — EIDEREEND.

[1952: 14 dec., 1 ♀, op de Amstel, tussen A'dam en 't Kalfje (PHILIPPONA).]
1955: IJsselmeer: 31 jan., 1 ♀, Knardijk; 23 febr., 1 ♂ juv., bij Harderwijk; 10 dec., 1 ♂ in prachtkleed, verdronken in net bij Durgerdam (TJITTES); 4 dec., 1 ♂, Waterland, ter hoogte van Blikkermeerpolder (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); Zeeland: 1 maart, 11 ex., Westerschelde, Breskens (LEBRET); 5 nov., 5 ex., Veere, Veere (LEBRET).

1956: Nederland: febr. totaal 8000 Waddengebied en Noordzeekust voor vaste land, 10 ex. Deltagebied (Lev. Nat., 59, p. 153); Zeeland: 30 april, ca 70 ex. bij veersteiger van Kamperland, Wissekerke; 29 juli, 5 ex., W. Schelde bij fort Rammekens (1 ex. met oude, 1 ex. met, hele korte, nieuwe en een 3e met halfvolgroeide slagpenen); 27 dec., 7 ex., voor spuisluis, Braakmanpolder (LEBRET); sinds 1951 ieder jaar 1 „broedverdacht” paartje in Verdrongen Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 169 en 47, p. 86).

Binnenland: 29 april, 1 ♀, Wasmeer (Br, Ki, Kl, Te, Wa).

213. MELANITTA NIGRA — ZWARTE ZEEËEND.

1955: IJsselmeergebied: 21 nov., 1 ♂, Knardijk; 10 dec. 1 ♂, verdronken in net, Durgerdam (TJITTES).

1956: Nederland: binnenland, febr. totaal 220 (Lev. Nat., 59, p. 153); 18 febr., 1 ♀, Merwedekanaal (NUIJEN); 26 febr., 1 ♂, ibidem (NUIJEN, WOLFF); 3 maart, 1 ♀, Slotermeer, A'dam-W (WALTERS); IJsselmeergebied: 11 maart, 1 ♂, Naarden (NUIJEN, WOLFF); 2 april, 1 ♂, Uitdam (BRESEER en FRIESWIJK).

214. MELANITTA FUSCA — GROTE ZEEËEND.

1955: IJsselmeergebied: 29 jan., 2 ♀♀ en 31 jan., 2 ♀♀ en 1 juv. ex., Knardijk (TJITTES).

1956: Nederland: binnenland, febr. totaal 10 ex. (Lev. Nat., 59, p. 153); 25 febr., 1 ex., op de Maas, bij Maastricht (NH. Mbl. Limb., 45, p. 69); IJsselmeergebied: 5 febr., 1 ♀ en 18 en 19 febr., 1 ♂, Slotermeer,

A'dam-W (WALTERS); 17 febr., 1 uitgeput ♀, kust, Harderwijk (na 1 week weer vrij gelaten) (TJITTES); 23 dec., 1 ♂, Slotermeer, A'dam-W (WALTERS).

Zomer waarnemingen: 17 juni, 5 ex., Brielse Gat (Sw); 5 aug., 3 ex., aldaar (Ki, Sw, Te).

[Voor andere juni-waarnemingen, zie De Ned. Vogels, p. 646—647 en Limosa, 20, p. 250 (t.K.).]

216. OXYURA LEUCOCEPHALA — WITKOP (STEKELSTAART-)EEND.

[1942: 30 nov., ♂, haven van Huizen, N.H. (als kenmerken genoteerd: witte kop, eigenaardige staart, bruinzwarte lichaam, ontbreken van vleugelspiegel; zie ook „Vogelwaarnemingen Gooi”, no. 3, 15 dec. 1942, p. 7) (TAAPKEN).]

1956: 12 febr.—4 maart, 1 ex., A'dan-Rijnkanaal, tussen Utrecht en Breukelen; 18—22 maart, 1 ex. (zelfde?), Diemerplas (zie verder dit no., p. 118—120).

217. MERGUS MERGANSER — GROTE ZAAGBEK.

1956: 26 en 29 aug., 1 ♀ of juv., op zee, Roptazijl (Vanellus, 10, p. 11).

219. MERGUS ALBELLUS — NONNETJE.

1956: 31 dec., 250 ex. (ca 100 ♂ ♂), Knardijk (Wa).

222. SULA BASSANA — JAN VAN GENT.

1956: 4 okt., ruim 100 ex., trekkend, in een half uur, Scheveningenhaven (Ki).

223. HYDROBATES PELAGICUS — STORMVOGELTJE.

1955: 13 dec., 1 ex., Noordzee, Terschelling (TANIS); 28 dec., 1 ex. gevangen aan boord van een logger, voor de kust (coll. Rijksmuseum; JUNGE).

1956: Scheveningen haven: 6 okt., 1 ex. (Ki); 7 okt., idem (Ki, Sw, Te, Wa); 29 okt., idem (Ki, Ko), 28 nov., idem (Ki, Ru).

224. OCEANODROMA LEUCORHOA — VALE STORMVOGELTJE.

[1952: 9 nov., totaal 6 ex., Verdronken Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 170).]

1955: 11 dec., 1 ziek ex. (nog zelfde dag gestorven), Schagen (P. J. J. M. SETTELS, med. t.K.).

1956: 6 okt., 1 ex., Hoek v. Holland (DRAAYER en OUWENEEL); 27 okt., 1 ex., ibidem (OUWENEEL en STUBBE); 9 nov., 1 nog levend ex. ontvangen, dat door een schip in IJmuiden was binnen gebracht (thans coll. Zoöl. Mus., A'dam) (L. VAN 'T SANT); 28 nov., 1 ex., bij IJmuiden (WOLFF).

225a. PROCELLARIA PUFFINUS PUFFINUS — NOORDSE PIJLSTORMVOGEL.

1956: 20 sept., 1 ex. in ontbinding, de Cocksdorp, Texel (gevonden door de Heer J. v. d. VEER aldaar, in gezelschap van stud. phil. M. WESSEL, uit Winsen bij Lühe, Duitsland, in wiens coll. zich de kop, vleugels, poten en staart bevinden, die ter nadere determinatie op mijn verzoek naar Leiden werden opgezonden); het betreft de nominaatvorm *puffinus*; r. vleugel (droog) 237 mm; loopbeen ca 43 mm (TAAPKEN); 29 sept., 2 ex., Scheveningen haven (Ki).

[Thans zijn, afgezien van de vermoedelijke waarneming op 4 okt. 1954 te Scheveningen (Limosa, 27, p. 151), 12 inlandse vondsten en waarnemingen bekend (zie Limosa, 26, p. 110) (t.K.).]

228. FULMARUS GLACIALIS — NOORDSE STORMVOGEL.

1955: 30 juli, 2 ex., op zee ten W. van IJmuiden (DRAAYER, med. B. v. d. VELDEN); 18 sept., 1 nog levend stookolieslachtoffer, strand Wijk a/Z. (J. J. FRIESWIJK en H. BRESSER).

1956: 3 jan., kop ontvangen, gevonden door Frater SIMEON, aan zeedijk van de

Braakman (LEBRET); 7 maart, 1 ziek ex., lichte phase, strand Terschelling (WESSELING); 12 mei, 1 dood ex., ibidem (Vanellus, 9, p. 261); 1 juli, 1 ex., ibidem (TANIS); 18 sept., 1 dood ex., lichte phase, ibidem (WESSELING); 5 nov., 1 ex. (vrij oud kadaver), Wijk a/Zee (A. N. SWART).

230. PODICEPS AURITUS — KUIFDUIKER.

1956: 3 maart, 1 dood ex., Z. van Zandvoort (NIESEN).

231. PODICEPS GRISEIGENA — ROODHALSFLUIT.

1955: 14 aug., resp. 1 ad. met 2 juv. en 1 ad. ex., tussen Texel en Vlieland (P. GEROUDET); 18 sept., 1 juv. ex., op de Schelde, bij Verdrongen Land v. Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 171).

1956: 23 febr., ♀, Noordwijk/Zee (coll. Rijksmuseum; JUNGE); 24 maart — 22 april, 1 ex., Botshol (HINLOOPEN); 29 april, 1 ex., aldaar (Br, Ki, Kl, Te, Wa); 30 april, 1 ex., ibidem (Sw); 15 en 29 sept., 10 en 11 nov. en 9 dec., 1 juv., w.s. steeds zelfde ex., A'dam-W (WALTERS); 9 en 11 dec., 1 ex. Nieuwe Meer, bij A'damse Bos (J. J. FRIESWIJK, med. t.K.); 20 sept., 1 ex., Hardersluis, bij Harderwijk (VAN KOERSVELD en TJITTES); 7 okt., 1 ex., Eemmond (NUIJEN, WOLFF); 14 okt. 1 ex., bij monument op Afsluitdijk (HINLOOPEN); 2 nov., 1 ex., Roggebotsluis A. v. D. BERG); 8 nov., 1 ex., St. Andries, Z.Vl. (VAN OORDT).

232. PODICEPS CASPICUS — GEOORDE FLUIT.

1955: Broedgevallen: Wasmeer, minder dan in 1954 (max. 8 ad. ex. geteld); in juli meermalen 2 ad., ieder met 1 jong; 31 juli, 9 ex., waarvan 6 reeds grote jongen (WOLFF); 29 mei, het Goor, Esbeek, N.Br., enkele paren en 30 mei op het Flaas minstens 15 ex. tegelijk gezien (Gré v. d. BAAN); 2 aug., 1 ad. en 1 juv., Swalmmoer, Ossendrecht KNIPPENBERG).

1955: 26 mei en 3 juni, 3 ex., Leersumse Veld (HAVERSCHMIDT).

1956: Broedgevallen: Larense Wasmeer, sterk afgenomen (VAN OORDT); voor het eerst niet met zekerheid vastgesteld (WOLFF); Leersumse veld, geen enkel (evenmin in 1955) (het aantal broedparen is in de laatste jaren sterk verminderd in ons land) (VAN OORDT); Het Flaas en Het Goor, Esbeek, N.Br., ca 10 paar (A. B. WITTGEN, med. t.K.).

1956: 2 april, 2 ex. in practklee, Kornwerderzand, Afsluitdijk (Wa); 26 mei, 2 ex., kust Eempolder (WOLFF); 19 aug., 3 en 3 (waaronder 1 ex. al in winterklee), Waddenzee, Texel (Wa); 30 sept., 10 ex., aldaar (Bi, Ki, Kl, Sw, Te, Wa).

234. GAVIA IMMER — IJSDUIKER.

[1893: 30 dec., ♂ verzameld bij Alkmaar (coll. BARTELS, Rijksmus.; JUNGE).]

[1951: 31 jan., 1 ex., geschoten te Reeuwijk (Ardea, 44, p. 241).]

1955: 4 maart, 1 ex., dood gevonden, strand Scheveningen (Ardea, 44, p. 241).

1956: 1 febr., 1 levend ex., strand Scheveningen (4 febr., geringd, vrijgelaten, Hoek v. Holland) (Ardea, 44, p. 239—240); 12 febr., 1 dood ex., Hoek v. Holland (schedel getoond ter Clubvergadering, 2 sept.) (PEETERS); 7 okt., 1 ex., Scheveningen-haven (Ki, Sw, Te, Wa); 18 nov., 1 ex. in bijna practklee, Brielse Maas (voedde zich met platvis, die enige malen horizontaal door de snavel werd bewogen om de graten te verbrijzelen; was reeds 12 nov. aldaar gezien door Kr. CARRIERE) (Ki, Kl, Be, Bz, Oo, Sw, Te). Dit ex. werd 26 dec. dood aangetroffen en opgezonden naar het Rijksmuseum Leiden (Oo).

[De Ned. Vogels (p. 707 en p. 1094) vermeldt 21 positieve vondsten, vallende tussen 14 okt. en 15 mei: sindsdien werden 15 nieuwe bekend. Van deze totaal 36 vondsten en waarnemingen valt alleen die van 7 okt. 1956 buiten deze grensdata (t.K.).]

236. GAVIA ARCTICUS — PARELDUIKER.

1956: 3 maart, 2 dode ex., Z. van Zandvoort (NIESEN); 17 maart, 3 dode ex., N. van Zandvoort (NIESEN); 6 dec., 1 ex., Veluwemeer-N (A. v. D. BERG).

237. GAVIA STELLATUS — ROODKEELDUIKER.

1956: Slotermeer, A'dam-W: 22 en 28 jan., resp. 3 en 2 à 3 ex.; 4 maart, 1 stookolieslachtoffer; 11 en 31 maart, 1 ex. (WALTERS).

238. COLUMBA PALUMBUS — HOUTDUIF.

1956: in herfst en winter troepen van vele 100en in Hoogland, Soest, Baarn en Bilthoven (R. TOLMAN); 12 nov., vele 1000en ex. → W boven Hilversum en tot eind dec. overal grote troepen in de bossen (NUIJEN).

240bis. STREPTOPELIA DECAOCTO — TURKSE TORTEL.

1955: Broedgevallen: (aanvulling op Limosa, 29, p. 56) Harderwijk, 1 in de stad (TJITTES en HAVERSCHMIDT); zie ook dit no., p. 156—157 (al sinds 1950!)
 1956: Broedgevallen: Texel, 1 (Lev. Nat., 59, p. 168); Harderwijk, zich sterk uitbreidend, ook naar het ZW in de gemeente Ermelo (in het voorjaar 6 paar te Horst, o.a. 25 maart op 2 m boven de grond in een knotels). De roestplaats in een dennenbos bij Hulshorst — zie Ardea, 43, p. 316 — werd in winter 55/56 niet meer gebruikt; op de roestplaats bij het Engelse erf, gem. Harderwijk, 1 jan. 1957 ca 150 ex. (TJITTES); Ede, 1 (WIGMAN); Soest, blijkens nadere onderzoeken al sinds 1950, toen in een tuin te Soestdijk een nest werd gevonden door de Heer VAN BREUKELN te Soest (R. TOLMAN); Maastricht, 1, medio aug., in lindeboom op kazerneterrein (6 en 9 aug., resp. 3 en 8 ex. gezien) (NH.Mbl. Limb., 45, p. 98).

1956: 25 mei, 2 ex., Haamstede (daarna w.s. niet meer) (Oo); 29 mei, 3 ex., Oud-Reemst, Vel. (WIGMAN); 31 aug., 1 juv. ex., Hoorn, Ter-schelling (er zouden daar einde aug. ook 2 ad. ex. zijn gezien (WESSELING); 30 sept., 4 ex., aan de Eemweg, Soest (R. TOLMAN).

246. HAEMATOPUS OSTRALEGUS — SCHOLEKSTER.

1956: Broedgevallen: Binnenland, 6 juli, 1 ex., stellig broedvogel, in hooiland, Esch, N.Br. (HAVERSCHMIDT).

247. CHARADRIUS MORINELLUS — MORINELPLUIVIER.

1956: 20 mei, 98 ex., N.O. Polder (Vanellus, 9, p. 210).

248. CHARADRIUS HIATICULA — BONTBEKPLUIVIER.

1955: Binnenland: 15 juli, 2 ex., Wasmeer (de soort broedt er niet) (WOLFF).

1956: Broedgevallen: A'dammerpolder, 1 (WALTERS); reservaat Braakmanpolder, 1 (R. VISSER, med. LEBRET); 28 juni, in het Zwin, 1 sterk alarmerend paar (LEBRET).

249. CHARADRIUS DUBIUS — KLEINE PLUIVIER.

1956: Broedgevallen: onder Leeuwarden, 1 (Vanellus, 9, p. 262); A'dammerpolder, 16 à 17 territoria (WALTERS); Soest, zonder onderbreking sinds 1928 (R. TOLMAN); Braakman, tientallen (Vogeljaar, 5, p. 15); Engelen, N.Br., 1 op door opspuitingen in 1952 aan het Meer ontstaan bouwland (Lev. Nat., 60, p. 57).

250. CHARADRIUS ALEXANDRINUS — STRANDPLUIVIER.

1955: 24, 28 en 30 juni, resp. 1, 1 en 2 ex., Eempolderkust; 2, 3, 9, 12, 13 en 16 juli, resp. 2, 1, 4, 1, 1 en 2 ex. aldaar (WOLFF); 12' (en 27; zie Limosa, 29, p. 57) juli, 1 ex., Wasmeer (WOLFF).

1956: Broedgevallen: A'dammerpolder, minstens 6 paar (WALTERS); A'dam-W, 12 paar (WALTERS); Slufter, Texel, ca 40 paar (WALTERS).

253. CHARADRIUS SQUATAROLA — ZILVERPLUIVIER.

1956: 30 nov., 100 ex., op hoogwatervluchtplaats, gebied Veerse Gat—Sloe (Lev. Nat., 60, p. 67).

256. ARENARIA INTERPRES — STEENLOPER.

1955: 24 april en 7 mei, resp. 1 en 5 ex., Eempolderkust (WOLFF); 3 sept., tijdens springvloed, 17 à 1800 ex., Kroonpolders, Vlieland (Gré v. d. BAAN).
 1956: IJsselmeer gebied: Huizen, 21 april, 20 mei en 25 en 26 aug., 1 ex.; 1, 3 en 5 sept., 8 ex.; 6 en 9 sept., resp. 7 en 2 ex.; kust Eemmond-Huizen, 1 en 20 mei, resp. 1 en 2 ex.; Eempolderkust, 20 en 26 mei, resp. 1 en 2 ex., 22 en 24 juli, resp. 1 in winter- en 1 in zomerkleed; 4 aug. en 2 sept., resp. 1 en 5 ex. (in geen jaren zoveel aan dit kustgedeelte waargenomen) (WOLFF); A'dam-W., zandsputvelden, 26 aug., 2 ex. (WALTERS).

258. PHILOMACHUS PUGNAX — KEMPHAAN.

1955: 2 jan., ruim 40 ex., aan de Nieuwe Gouw, bij Ransdorp en 11 febr., ruim 20 ex., Poppendammer Gouw (Gré v. d. BAAN).
 1956: 21 febr., 1 ♂, op voerplaats, Braakmanpolder (LEBRET).

259. CROECETHIA ALBA — DRIETEENSTRANDLOPER.

1955: 7 mei, 1 ex. in zomerkleed, Eempolderkust; 18 sept., 1 ex., Huizen (WOLFF).
 1956: 9 sept., 2 ex., Eemmond (TAAPKEN) en 1 ex., Eempolderkust (WOLFF).

260. CALIDRIS CANUTUS — KANOETSTRANDLOPER.

1955: 7, 28 en 29 mei en 24 sept., 1 ex., Eempolderkust (WOLFF); 4 en 18 sept., resp. 3 en 2 ex., Huizen (WOLFF).
 1956: IJsselmeer gebied: Eempolderkust, 25 maart, 1 ex.; 6 mei 1 ex.; 24 juli, 4 ex.; 2 en 5 sept., resp. 3 en 1 ex.; Huizen, 1 sept., 2 ex.; kust bij Naarden, 21 sept., 2 ex. (WOLFF); A'dam-W., 3, 5, 6 en 9 sept., 1 ex. en 13, 18, 19 en 21 sept., 2 ex. (WALTERS).
 8 juli, ca 450 ex., Kaloet (LEBRET).
 12 sept., met hoog water, zeker meer dan 25000 ex., op de Noordvaarder, W.-Terschelling (vele malen talrijker dan in 1954 — toen geschat op 4000 ex.) (VAN OORDT).

261. CALIDRIS ALPINA — BONTE STRANDLOPER.

1956: 6 juni, 1 paar (baltsvlucht en sterk alarmerend), Punt van Reide, Termunten (VAN ECK).

262. CALIDRIS TESTACEA — KROMBEKSTRANDLOPER.

1955: 12—16 aug., Texel, alleen gezien bij Cocksdorp, maar daar zeer talrijk (13 aug., minstens 250 ex.) (P. GEROUDET).
 1956: 10 juni, 1 ex. in zomerkleed, Verdrongen Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 173); 17 juni, 1 ex. in prachtkleed, De Beer (Sw).
 [Voor juni-waarnemingen, zie Limosa, 27, p. 155 (t.K.).]
 1 juli, 12 ex. in overgangskleed, Hondsbosse (Sw); 20 aug., ca 80 ex., De Cocksdorp, Texel (Wa); 25 aug., ca 150 ex., aldaar (Bz, Ca, Ki, Kl, Te, Wa).

264. CALIDRIS TEMMINCKII — KLEINSTE STRANDLOPER.

1955: 19 juni, 1 ex., Hondsbosse Zeewering (Gré v. d. BAAN); 10 aug., 3 à 4 ex., N.O. Polder bij Urk; 12 en 15 aug., 1 ex., resp. Slufter en Cocksdorp, Texel (P. GEROUDET); 31 aug., 1 ex., Kroonpolders, Vlieland en 2 sept., 1 ex., Posthuiswad aldaar (Gré v. d. BAAN).
 1956: 15 juli, 1 ex., Bildtpollen (Vanellus, 9, p. 262); 28 aug., 1 ex., Texel (Wa).

265. CALIDRIS MARITIMA — PAARSE STRANDLOPER.

1956: 4 mei, 1 ex. in zomerkleed, Scheveningen-haven (Ki); 5 mei, 2 ex. in zomerkleed aldaar (Wa).

[Voor andere meidata, zie Limosa, 27, p. 155 (t.K.).]

266. LIMICOLA FALCINELLUS — BREEDBEKSTRANDLOPER.

1956: 29 aug., 1 ex., Dijkmanshuizen, Texel (Wa).

[Thans zijn er dus 2 vondsten en 11 waarnemingen (waarvan 1 dubieus) (zie Limosa, 27, p. 156) (t.K.).]

269. TRINGA OCROPHUS — WITGATJE.

1955: 18 dec., 2 ex., Buikslotermeer (Gré v. d. BAAN).

1956: 8 jan., 1 ex., Brielse Maas (aldaar ook 11 dec. 1955, kennelijk overwintenaar) (He, Ki, Oo, Sw, Te); 18 febr., 1 ex., Groenekan (NUIJEN, WOLFF); 15 dec., 1 ex., Zoetermeer (Wa).

271. TRINGA ERYTHROPUS — ZWARTE RUITER.

1956: 22 jan., 4 ex., Z. Beveland (Be, Bi, Br, He, Ki, Kl, Ko, Sw Te); 22 juni, 10 à 15 ex., Dokkumer Nieuwe Zijlen (Vanellus, 9, p. 262); 22 sept., ca 300 ex. in troep, Balgzand bij Wieringen (NUIJEN, WOLFF).

[Dergelijke troepen, tot zelfs ca 400 en 500, werden reeds vermeld voor het Amstelmeer, met oplopend water van het Balgzand komend, in Vogels Zuiderzeegebied, 1e en 2e Aanv.; zie de Ned. Vogels, p. 828 (t.K.).]

26 dec., 1 ex., Brielse Gat (NUIJEN, WOLFF); 27 dec., enkele ex., Kattendijke, Z. Bev. (VAN OORDT); 28 dec., enkele ex., Quarlespolder, bij Nieuw-dorp (VAN OORDT); 31 dec., 1 ex., Serooskerke, Schouwen (Oo) en 3 ex., Brielse Maas (in dec. geregeld aldaar) (Ko).

272. TRINGA NEBULARIA — GROENPOOTRUITER.

1955: 31 aug., 12 ex., neerstrijkend bij het Wasmeer (nimmer zoveel tegelijk aldaar gezien) (WOLFF, NUIJEN); eind aug./begin sept., ca 1000 ex., Posthuiswad, Kroonpolders, Vlieland (Gré v. d. BAAN); 13 nov., 1 ex., gehoord aan Eempolderkust (WOLFF).

1956: 17 nov., 1 ex., gebied Veerse Gat—Sloe (Lev. Nat., 60, p. 68).

273. PHALAROPUS FULICARIA — ROSSE FRANJEPOOT.

1956: 6 okt., 1 ex., Brielse Meer (DRAAYER en OUWENEEL); 8 dec., 1 ex., Brielse Gat (He, Ki, Ko, Te); 9 dec., nog aldaar (Sw).

274. PHALAROPUS LOBATA — GRAUWE FRANJEPOOT.

[1954: 5 dec., 1 ex., Hoek v. Holland (DRAAYER).]

1955: 18 sept., 2 ex., Huizen (WOLFF); 6 nov., 1 ex., achter Hondsbosse Zeewering (Gré v. d. BAAN); 9 nov., 3 ex., strand, Terschelling (TANIS). 1956: 1 juli, 1 ♀ in prachtkleed, achter Hondsbosse Zeewering (Sw.); 4 sept., 1 ex., Eempolderkust (WOLFF); 22 sept., 2 ex., De Beer (B. v. d. VELDEN e.a.).

276. RECURVIROSTRA AVOSETTA — KLUUT.

1955: Broedgevallen: Verdrongen Land van Saaftinge, ca 120 paar (Le Gerfaut, 46, p. 177).

1955: 15 febr., 23 ex., buitendijks, Braakman (zijn daar de hele winter gezien) (LEBRET); 3 sept., 743 ex., Posthuiswad, Vlieland (Gré v. d. BAAN); 26 dec., ca 20 ex., Z. Sloe (LEBRET).

1956: Broedgevallen: 16 mei, Nittershoek, Zoutkamp, kolonie van misschien wel een 100 paar (was zo juist door het hoge water overspoeld) (VAN OORDT); Adamerpolder, 9 paar (WALTERS). Adam-W, 4 (WALTERS); Verdrongen Land van Saaftinge, ca 150 paar (Le Gerfaut, 47, p. 86); Braakman, tientallen (Vogeljaar, 5, p. 15).

1956: 23 jan., 1 ex., Elisabethpolder, Biervliet (LEBRET); 27 dec., 6 ex., Westerschelde, bij Braakmanpolder (LEBRET); 28 dec., 2 ex., Quarlespolder bij Nieuwdorp en ca 10 ex. in het Sloe, bij deze polder (BROUWER, MÖRZER BRUYNS, VAN OORDT); 31 dec., 1 ex., Serooskerke, Schouwen (Oo); 7 ex., Z. Sloe (LEBRET).

[Winter 53/54, 54/55 en 55/56, resp. half jan.—eind maart, na 1e jan. week—begin april en na medio dec.—begin 3e maart-decade, geen ex. in gebied NW en W van Sloedam, blijkbaar door de ingevallen koude (Lev. Nat., 60, p. 70).]

277. LIMOSA LAPPONICA — ROSSE GRUTTO.

1955: IJsselmeergebied: 19 mei, 1 ex., Eempolderkust; 8 okt., 1 ex., aldaar (WOLFF).

Binnen land: 18 sept., 5 ex., slikterrein bij Osdorp, N.H. (J. v. d. VEER, med. JUNGE).

1956: IJsselmeergebied: 1 mei, 21 aug. en 13 okt., 1 ex., Eempolderkust (WOLFF); 16 sept., 1 ex., Eemmond-Huizen (WOLFF); 16 sept. en 3 okt., 1 ex., Eemmond (TAAPKEN); 12 okt., 24 ex., aan dijk O. Flevoland, bij Kampen (A. v. d. BERG).

278. LIMOSA LIMOSA — GRUTTO.

1955: 6 nov., 1 ex., kust, Huizen (WOLFF).

1956: 16 en 19 okt., 1 ex., op opgespoten terrein, Slotermeer, A'dam (M. BAKER).

[Voor andere okt.-waarnemingen aldaar, zie Limosa, 24, p. 111 (t.K.).]

280. NUMENIUS PHAEOPUS — REGENWULP.

1955: 13 nov., 1 ex., IJsselmeerkust, Naarden (WOLFF).

1956: 29 jan., 1 ex., Brielse Gat (Oo, Sw, Te, Wa); 30 jan., 1 ex., De Beer (Sw); 28 mei, 3 ex., gebied Veerse Gat—Sloe (Lev. Nat., 60, p. 68).

[De Ned. Vogels (p. 857) vermeldt slechts één winterwaarneming: 3 jan. 1943, Halsteren, N.Br.; sindsdien werd alleen nog bekend: 30 nov. 1944, 1 ex., Borssele (Ardea, 36, p. 22) (t.K.).]

282. GALLINAGO MEDIA — POELSNIJ.

1956: 21 aug., 1 ex., Dijkmanshuizen, Texel (Wa); 22 sept., 5 en 1 ex., Vianen (Wa); 29 sept., 1 ex., Leemkuilen, Stiphout, N.Br. (M. van AERLE, med. t. K.); 28 okt., 1 ex., Bakkerswaal, Lekkerkerk (LEBRET).

285. SCOLOPAX RUSTICOLA — HOUTSNIP.

1955: Broedgevallen: Texel, in ca 200 ha gemengd naald- en loofbos, bij het Westerslag, enige 10-tallen (Lev. Nat., 60, p. 48).

1956: Broedgevallen: 23 juni, Ambt-Delden, 1 (positieve gevallen waren ons voordien niet bekend) (H. F. A. SCHWEIGMAN en J. MEIJERINK, med. VAN ECK).

1956: 18 febr. 1 ex., Groenekan (NUIJEN, WOLFF); 5 mei, 1 ex., Haamstede (w.s. nog een doortrekker) (MOOLENBURGH).

286. CHLIDONIAS NIGER — ZWARTE STERN.

1956: Zwarte Meer (rayon-W), 3 kolonies, met resp. 69, 12 en 7 nesten (KORIDON); N. Brabant (Aanv. op Brabantia, 1, 1952, p. 106—109), minstens 10 paar tussen Kessel en Lith (KNIPPENBERG).

289. GELOCHELIDON NILOTICA — LACHSTERN.

1955: 18 juni, 1 ad. ex., Vondelingenplaat (B. v. d. VELDEN e.a.).

1956: Broedgevallen: De Beer, 25 mei, één nest met 2 eieren, die de volgende dag waren verdwenen (Ki, Te) [10 juni, 2 ad. ex., langs Brielse Maas (Oo); 15 juli, 1 ad. ex., overvliegend, De Beer (Ki, Kl, Te).]

1956: 20 juli, 1 overvliegend ex., Wognum, N.H. (VAN OORDT); 3 aug., enkele overvliegende ex., Brielse Maas (w.s. niet de broedvogels van De Beer) (VAN OORDT); 7, 8 en 31 aug. en 5 en 6 sept., telkens 1 ex., A'dam-W (WALTERS); 15 aug., minstens 3 ex. → W. Duurswoude (G. BOSCH); 20 sept., gehoord aan W. Schelde, voor Braakmanpolder (LEBRET).

290. HYDROPROGNE CASPIA — REUZENSTERN.

[1948: 16 en 17 okt., resp. 1 ad. met 1 juv. en 1 ad. ex., Spaanse polder, Overschie (vliegend en zittend — op ca 30 m afstand — waargenomen; blijkens mededeling van andere waarnemers hebben beide vogels een goede week op die plaats vertoefd) (H. J. A. DE REUVER).]

[1954: 5 sept., 1 ad. ex., gevolgd door een om voedsel bedelend jong, Verdrongen Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 181).]

1956: 27 mei, 1 ex., Vlaardingen (Ardea, 44, p. 243); 2 overzomerende ex. bij Kampen (Limosa, 29, p. 140—143); 13 juli, 1 ex., Fochterloërveen (RESOORT); 14 juli, 1 ex., Eemmond (NUIJEN); 20 aug., 1 ex., Giethoorn (Limosa, l.c.); 8 sept., 2 ex., van zeer w.s. deze soort, tussen Noordwijk en Zandvoort (ibidem).

[Rekenen we het overzomeringsgeval bij Kampen als één waarneming, dan zijn thans minstens 24 inlandse vondsten en waarnemingen bekend; de gedateerde vallen in de periode 27 mei—17 oktober (t.K.).]

291. STERNA SANDVICENSIS — GROTE STERN.

1955: Broedgevallen: Kaloot, ca 20; Schorre voor Egb. Petruspolder, Wolfaartsdijk, ca 60 (LEBRET).

1955: 27 juni, 2 ad. ex., Harderwijk; 2 juli, 1 ex., Eempolderkust; 20 aug., 1 ad. met 1 juv., aldaar (WOLFF).

1956: Broedgevallen: Veluwemeer, tussen Kampen en Elburg, minstens 34 (zie Limosa, 30, p. 2—12); 29 juni, 2e inlage, Schouwen, 30 à 40 paar (Wa); voor Egb. Petruspolder, Wolfaartsdijk, ca 200 (LEBRET); Goudplaat, Wissekerke, ca 10 (LEBRET en P. DEERNS).

293. STERNA HIRUNDO — VISDIEFIE.

1956: Broedgevallen: O. Flevoland, tussen Kampen en Elburg, minstens 2500 (zie Limosa, 30, p. 11); voor Egb. Petruspolder, Wolfaartsdijk, ca 200 (LEBRET); reservaat Braakmanpolder, ca 150 (R. VISSER, med. LEBRET).

294. STERNA MACRURA — NOORDSE STERN.

1956: Broedgevallen: Schouwen, kolonie door katten geteisterd; nog 6 en 10 nesten geteld (Ki, Kl, Oo, Te, Wa).

1956: Scheveningenhaven, 5 en 6 okt., resp. 2 en 1 ex. (Ki); 7 okt., 3 ex. (Ki, Sw, Te, Wa).

295. STERNA ALBIFRONS — DWERGSTERN.

1955: Broedgevallen: 27 juni, strand aan Zuidzijde ringdijk O. Flevoland, NO van Harderwijk, 1 (WOLFF); zone tussen Kampen en Elburg, minstens 8 paar (zie Limosa, 28, p. 124).

1956: Broedgevallen: tussen Kampen en Elburg, minstens 13 paar (zie Limosa, 30, p. 11).

297. LARUS MINUTUS — DWERGMEEUW.

1955: 1 jan., 2 ex. (met enige stookolie) tussen Bergen/Zee en Camperduin (Grè v. d. BAAN); 2 jan., 1 ad met 1 juv., tussen Naarden en Muiderberg (WOLFF); 10 juli, 13 ad. ex. → NO, kust, Harderwijk (TJITTES) en 3 ex., aldaar (WOLFF); 12 juli en 7 aug., 1 ex., Eempolderkust; 3, 10 en 11 sept., resp. 6 à 7, 2 en 15 ex., aldaar (zie ook Limosa, 29, p. 63); 21 sept., 3 ex., bij Naarden (WOLFF).

1956: Broedgevallen: Friesland, ca 7, op de oude broedplaats (Vanellus, 9, p. 210).

1956: 1 mei, 2 ex., bijna gehele dag op Kievitenakker in plas Ravensberg, Reeuwijk (VAN DER STARRE); 10 mei, 3 ex., dijk Kampen-Elburg (Bi, Bz, Ca, Ki, Kl, Sw, Te, Wa); Eempolderkust, 2 en 3 juni, resp. 2 en 1 ex.; 20, 23 en 24 juli, resp. minstens 8, 2 en 2 ex.; 12 en 24 aug., resp. 1 en 4 ex. (WOLFF); Huizen, 26 aug., 1 ex.; 9 sept., minstens 5 ex. (WOLFF); Harderwijk, gemaal Lovink, 5 aug., 1 ex. (WOLFF); achter Hondsbosse

Zeewering, 29 juli, 3 ex. in zomerkleed (Sw); Scheveningen, weinig trek: alleen 28 sept., 2 ad. en 1 juv. (Ki); 29 sept., 15 ex. (Ki, Wa); 4 okt., ca 10 ex.; 5 okt., 1 ad. ex. en 16 dec., 4 ad ex. (Ki); IJmuiden, 28 nov., 2 ex. (WOLFF).

299. *LARUS MELANOCEPHALUS* — ZWARTKOPMEEUW.

1956: 7 juli, 1, sterk alarmerend ex. tussen de Kokmeeuwen boven de broedplaats op het eilandje in Grote Meer, Ossendrecht (LEBRET).

[Dit is het 7e inlandse geval; zie *Limosa*, 29, p. 63) (t.K.).]

302. *LARUS FUSCUS* — KLEINE MANTELMEEUW.

1955: 22 en 28 mei, 1 ex., Eempolderkust (WOLFF).

1956: 19 febr., 8 juv. ex. en 3 juni, 1 ad. ex. (donkere vorm) en 2 juv. ex., Brielse Maas, De Beer (Oo); 5 okt., 100en ex. (Skandinaafse) langstrekend, Scheveningen-haven (Ki).

Foto F. P. J. KOOYMANS copyright

Fig. 3. Burgemeester (*Larus hyperboreus*), Scheveningen; 23 dec. 1956

304. *LARUS HYPERBOREUS* — BURGEMEESTER.

[1949: 31 juli, 1 jonge vogel in ruikleed, Verdrongen Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 186).]

[1954: 20 maart—3 april, 1 ex., Vondelingen plaat (B. v. D. VELDEN e.a.).]

1955: 1 jan., 1 juv. ex. in 2e winterkleed, Verdrongen Land van Saaftinge (Le Gerfaut, 46, p. 186); 16 dec., 1 ex., strand Terschelling (TANIS).

1956: 3 jan., 1 ex., Vondelingenplaat (DRAAYER e.a.) en 1 dood ad. ex., Zandvoort (NIESEN); 8 febr., 1 juv. ex. (2 j.) Hoek v. Holland (Oo); 13 en 19 april, 1 ex. (2e j.), Scheveningen-haven (Wa); 5 mei, 1 ex. (2e j.); Verversingskanaal, Den Haag (Ki, Te, Wa).

[Voor andere mei-data, zie *Limosa*, 29, p. 64) (t.K.).]

9 dec., 1 ex. (2e j.), Scheveningen (visnettenreparatieterrein) (Ki, Ko, Te); 10 dec., 2 juv. ex., aldaar (Ki, Ko); 13 dec., 4 ex. aldaar (Ko); nadien tot even voor Kerstmis steeds aanwezig; 16 dec., 1 ex. (1e j.), Scheveningen-haven (Ki, Kl, Sw) (zie fig. 3).

306. RISSA TRIDACTYLA — DRIETEENMEEUW.

1956: 26 jan., tijdens overtocht Breskens-Vlissingen, vele 100en. (ZW-storm na sneeuwbuien; anders op deze route, die ik 3 x per maand heen en weer vaar, zelden of nooit) (LEBRET).

308. STERCORARIUS SKUA — GROTE JAGER.

[1950: 18 sept., 1 ex., Verdrongen Land van Saafdinge (Le Gerfaut, 46, p. 188).]

[1954: 7 okt., gewond juv. ex., Katwijk (geringd op Shetland; coll. Rijksmuseum; JUNGÉ) (zie ook Limosa, 27, p. 43).]

1955: 16 en 17 aug., 1 ex., Schiermonnikoog (DRAAYER); 26 aug., 1 ex., tussen Terschelling en Vlieland (Gré v. d. BAAN); 13 sept., 1 ♀, Valkenisse (coll. Rijksmuseum; JUNGÉ).

1956: 25 aug., 1 ex., Schiermonnikoog (DRAAYER); 28 sept., 1 ex. Scheveningen-haven (Ki); 29 sept., idem (Wa).

309. STERCORARIUS POMARINUS — MIDDELSTE JAGER.

1955: 17 mei, 1 ex., De Beer (Lev. Nat., 59, p. 225).

[Voor een andere waarneming uit deze maand, zie Limosa, 22, p. 393 (t.K.).]

1956: 3 okt., 1 juv. ex., Scheveningen-haven en 4 okt., 1 ex. aldaar (Ki); 6 okt., 2 x 1 ex., aldaar (Wa).

310. STERCORARIUS PARASITICUS — KLEINE JAGER.

1955: 13 aug., 1 ad ex., lichte phase, Texel (P. GEROUDET); 26 aug., 1 ex., tussen Terschelling en Vlieland (Gré v. d. BAAN).

1956: 16 sept., 2 juv. ex. (donkere phase), bij Texel (VAN ECK); Scheveningen-haven: 29 sept., 3 ex. (Ki; VAN ECK); 1 okt., 4 ex. (Ki; VAN ECK); 2 en 3 okt., 1 ex.; 4 okt., 12 ex.; 5 okt., 1 ex. (juv. vogels vallen op door lichte stuit) (Ki).

311. STERCORARIUS LONGICAUDUS — KLEINSTE JAGER.

1956: 26 sept., 1 juv., ziek, ex. strand Katwijk (2 dagen later gestorven; vleugels: 287 en 288 mm; loopbeen: 38 à 39 mm; snavel: 25 mm; opgezet in mijn bezit) (NIESEN); 10 okt., ♀ juv., Meyendel, Wassenaar (coll. Rijksmuseum; JUNGÉ).

313a. URIA AALGE AALGE — NOORDELIJKE ZEEKOET.

1956: 10 okt., dood ad. en dood juv. ex., strand Wijk a/Zee—IJmuiden (determinatie bevestigd door Prof. VOOUS) (A. N. SWART).

[Volgens de Ned. Vogels (p. 975) komt de nominaatvorm hoofdzakelijk voor van nov. tot jan.; sindsdien zijn geen vroegere data vermeld (t.K.).]

315. URIA GRYLLE — ZWARTE ZEEKOET.

1956: 12 aug., 1 juv. ex., strand van De Beer (waargenomen op ca 100 m; typische lichaamsvorm; op de buik liggend; slanke korte snavel; opvallende lichte vleugelvlek; bovenzijde maakte beige indruk; vogel was fit, bewoog de kop steeds spiedend heen en weer) (Kl, Sw, Te).

[Dit is de 9e inlandse waarneming; voor de 8ste zie Ardea, 39, p. 371 en Limosa, 25, p. 167 (t.K.).]

316. PLAUTUS ALLE — KLEINE ALK.

1955: 19 dec., ♀, Domburg; 30 dec., ♀, Biezelinge (beide coll. Rijksmuseum; JUNGÉ).

1956: 21 jan., 1 ex., tussen havenhoofden, IJmuiden (WOLFF); 1 en 5 jan. en 5 febr., resp. 2, 1 en 1 ex., Noordwijk/Zee (coll. Rijksmuseum; JUNGÉ); 28 nov., 1 gaaf en fit ex., aangetroffen op straat, Vlissingen (meegegeven met uitvarende loodsboot) (LEBRET).

317. FRATERCULA ARCTICA — PAPEGAARDUIKER.

1956: 8 april, 1 dood juv. ex., Zandvoort (NIESEN).

318. OTIS TARDA — GROTE TRAP.

1956: 12 juli, 1 ex., met gebroken poot, bemachtigd te Nieuwe Bildt zijl (in part. bezit) (Vanellus, 10, p. 32).

[Dit is de eerste vondst na 1948 (zie Limosa, 21, p. 134) (t.K.).]

321. GRUS GRUS — KRAANVOGEL.

1955: 30 mei, 1 ex., Schiermonnikoog (werd daar gedurende 3 dagen gezien) (B. v. d. VELDEN e.a.); 16 okt., ca 70 ex., over Leuvenumse Bos (Gré v. d. BAAN).

1956: 21 maart, 34 ex., Boetelerveld, Raalte (COLDEWEY); 23 maart, grote avondvlucht → NO, Hoenderloo (WIGMAN); aug., gedurende enige weken, minstens 5 ex., Mastenbroekerpolder, tussen Kampen en Hasselt (Lev. Nat., 59, p. 216); 18 okt., vrij grote vlucht over Delense Hei (WIGMAN).

322. CREX CREX — KWARTELKONING.

1955: Broedgevallen: 11 en 18 juni, roepend ex. (18 juni ook gezien), bij Franeker (R. v. STARCKENBORGH v. STRATEN, med. t.K.); 21 juni, roepend ex., in uiterwaard, Amerongen (HAVERSCHMIDT).

1956: Broedgevallen: Friesland: Wommels, 1 nest uitgemaaid; Oude Venen, op 2 plaatsen gehoord (Vanellus, 9, p. 210), Oudwoude, gehoord en gezien; Snekermeer, 2 (ibidem, p. 237).

323. PORZANA PORZANA — PORCELEINHOEN.

1955: 8 mei, 's nachts 1 ex., roepend, Nieuwe Meer, A'damse Bos (J. J. FRIESWIJK en P. W. BRANDER, med. t. K.); 26 aug., 1 ex., Akkerswade, Die merzeedijk (VAN LAAR).

1956: Broedgevallen: Zwarte Meer, baltsroep op 3 plaatsen (KORIDON). 1956: 1 juni, ♂, doodgevonden, Posterholt, L. (NH.Mbl. Limb., 45, p. 118); 20 en 21 juli, 9 en 27 aug. en 4 sept., telkens 1 ex. gevangen in het Zwarte Meer (KORIDON); 22 en 23 aug., resp. 1 en 2 ex., Laarder Wasmeer (NUIJEN); 2 sept., 1 ex., Huizen (NUIJEN); 16 sept., 1 ex., De Beer (He, Wa).

324. PORZANA PARVA — KLEINE WATERHOEN.

1956: 18 april, ♀, Leemkuilen, Stiphout, N.Br. (M. v. AERLE, med. t. K.); 27 juli, baltsroep, Zwarte Meer (KORIDON).

325. PORZANA PUSILLA — KLEINSTE WATERHOEN.

1956: Broedgeval: 22 sept., 1 ei gevonden in het Zwarte Meer, dat volgens de Heer HELLEBREKERS met bijna absolute zekerheid van deze soort afkomstig is (maten: 28.7×20.6) (KORIDON).

1956: 10 sept., 1 ex., duinplas, Hoorn, Terschelling (TANIS).

326. RALLUS AQUATICUS — WATERRAL.

1955: Broedgevallen: Bergvennen, Brecklenkamp, Denekamp, 20 juli, 1 ♂ en ♀ met donsjong (VAN LAAR); Scheelhoek, 1 (D. VEENMAN); Verdrongen Land van Saaftinge, ieder jaar in klein aantal (Le Gerfaut, 46, p. 188). 1955: 23 febr., 2 ex., Badhoevedorp (J. v. d. VEER, med. JUNGE); 5 april, 1 ex., Axel (LEBRET); 24 okt., gehoord aan kust, NO van Harderwijk; 27 en 31 okt. en 12 en 20 dec. gehoord aan kust, ZW van Harderwijk (TJITTES).

1956: Broedgevallen: Zwarte Meer, 1 uitgevreten legsel en diverse lege nesten (KORIDON).

1956: 2 febr., 1 dood ex., Katwijk (NIESEN); 12 febr., 5 ex. op voederplaats bij Ramspol, Kampereiland (niet meer na de geweldige sneeuwval in de

nacht van 12/13 febr.) (KORIDON); 18 febr., 1 ex., tussen Maartensdijk en Groenekan (NUIJEN, WOLFF); 24 maart, 1 dood ex., Hoog Baarlo, Hoenderlo (WIGMAN); 22 juli en 22 en 23 aug., telkens 1 ex. gevangen in het Zwart Meer (KORIDON); 22 nov., 1 ex., Vianen (Wa); 20 dec., 2 $\times$ 1 ex., aldaar (Wa).

334. COTURNIX COTURNIX — KWARTEL.

[1953: Broedgevallen: Bladel, N.Br., 7-legsel uitgebroed onder een kip (med. KNIPPENBERG).]

1955: 23 juni, 1 roepend ex., Veldhoven, N.Br. (KNIPPENBERG).

1956: Broedgevallen: Eemnes, in bouwlandgebied bij het IJsselmeer, zeker 4 territoria (sinds 1952 toenemend, ook in het grasland langs de zomerdijk) (R. TOLMAN); N. Brabant: in de periode van 16—18 juni en 25 juni—21 juli in de omgeving van Oss, Schaayk, Uden, Vorstenbosch en Nistelrode, slechts op 18 juni 1 σ gehoord en op 30 juni 1 $\varnothing$ (op de vogelmarkt te Antwerpen op 28 okt. geen enkel ex., tegen 30 okt. 1955 7 stuks) (J. G. J. M. MOOIJMAN).

Kampen, einde mei 1957.

Witkopeenden (*Oxyura leucocephala*) in Nederland in 1956

door

K. H. VOOUS

(Zoölogisch Museum, Amsterdam)

(met 1 tekstfiguur)

(With summary: New records of the White-headed Duck (*Oxyura leucocephala*) in the Netherlands.)

Nadat van 26—28 november en vervolgens op 10 en 11 december 1955 twee Witkopeenden in het IJsselmeer vóór de haven van Huizen (N.H.) waren vastgesteld (Ardea 43, 1955, p. 289—292), hebben zich gedurende de hierop volgende zeer koude winter van 1955—1956 wederom op vier plaatsen Witkopeenden vertoond, die door een groot aantal waarnemers werden bekeken. In al deze gevallen, die zich uitstrekken tussen 12 februari en 22 maart 1956, betrof het een eenzaam exemplaar in vrouwelijk of winter(?)kleed.

(1) Amsterdam-Rijnkanaal, tussen Utrecht en Zuilen, ter hoogte van de „Demka“-fabriek: 15 febr. (BROUWER, VAN OORDT) en 26 febr. (NUIJEN en WOLFF).

(2) Amsterdam-Rijnkanaal, ter hoogte van Maarsen, vastgesteld zowel iets ten Noorden als iets ten Zuiden van de spoorbrug: 12 febr. (SCHOLTEN), 13 febr. (VAN LYNDEN, MARRA), 14 febr., 23 febr., 27 febr., 28 febr., 4 maart (SCHOLTEN, G. A. DE VRIES).

(3) Amsterdam-Rijnkanaal, ter hoogte van Breukelen: 29 febr. en 1 maart (BELTERMAN, ZWEERES, VOOUS).

(4) Diemerplas, gemeente Diemerbrug aan de Noordoostelijke zijde van de spoordijk, aan de lizijde van een rietzoom: 18 maart (BLOK, VAN LAAR), 19, 20, 21 en 22 maart (Mej. VAN DER BAAN, BLOK, FRIESWIJK, HINLOOPEN, VAN LAAR, STRAATMAN, SWAAB, ZWEERES).

In geen enkel geval werd een Witkopeend op dezelfde datum op twee plaatsen waargenomen, zodat het onzeker is, of de waarne-